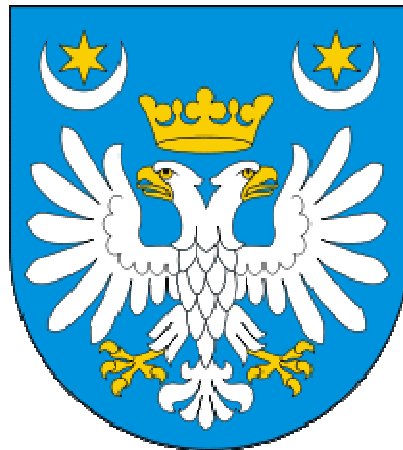

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

**PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA POWIATU PRZEWORSKIEGO**

na lata 2013-2016

z uwzględnieniem lat 2017-2020

Przeworsk, 2013 r.

Koordinacja w Wydziale Referat Ochrony Środowiska i Gospodarki Nieruchomościami
Starostwa Powiatowego w Przeworsku.

Wykonawca:

FOR-ECO Agnieszka Klimek
Ul. Dekutowskiego 3/11
39-400 Tarnobrzeg

Spis treści:

1. Wstęp.....	4
2. Informacja o zawartości, głównych celach Programu Ochrony Środowiska Powiatu Przeworskiego na lata 2013-2016 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2020 i o powiązaniach z innymi dokumentami.....	4
3. Informacje o metodach zastosowanych przy sporządzaniu Prognozy.	10
4. Istniejący stan środowiska oraz potencjalne zmiany tego stanu w przypadku braku realizacji projektowanego dokumentu.	12
5. Istniejące problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności dotyczące obszarów podlegających ochronie na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody.	20
6. Cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym, istotne z punktu widzenia projektowanego dokumentu, oraz sposoby, w jakich te cele i inne problemy środowiska zostały uwzględnione podczas opracowywania dokumentu.	22
7. Przewidywane znaczące oddziaływania na środowisko.....	25
8. Rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru.....	43
9. Rozwiązania alternatywne do rozwiązań zawartych w projektowanym dokumencie wraz z uzasadnieniem ich wyboru oraz opis metod dokonania oceny prowadzącej do tego wyboru albo wyjaśnienie braku rozwiązań alternatywnych, w tym wskazania napotkanych trudności wynikających z niedostatków techniki lub luk we współczesnej wiedzy.....	45
10. Propozycje dotyczące przewidywanych metod analiz skutków realizacji postanowień projektowanego dokumentu oraz częstotliwości jej przeprowadzania.	46
11. Informacje o możliwym transgranicznym oddziaływaniu na środowisko.	46
12. Streszczenie sporządzone w języku niespecjalistycznym.	46
Spis tabel.....	48
Spis aktów prawnych.....	49
Spis pozostałych opracowań.....	50
Spis linków.....	51

1. Wstęp

Głównym celem niniejszej Prognozy oddziaływania na środowisko (zwanej dalej Prognozą) jest określenie możliwych skutków w środowisku, jakie mogą wystąpić w wyniku realizacji Programu Ochrony Środowiska Powiatu Przeworskiego na lata 2013-2016 z uwzględnieniem lat 2017 - 2020.

Prognoza wskazuje na możliwe negatywne skutki i formułuje zalecenia dotyczące przeciwdziałania oraz minimalizacji ich wpływu. Ponadto, w Prognozie zawarta została ocena stopnia i sposobu uwzględniania aspektów środowiskowych we wszystkich częściach „Programu...”

Opracowanie wykonano w oparciu o następujące akty prawne:

- art. 17 ust. 4 Ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2008r. Nr 25, poz. 150, z późn. zm.),
- Ustawę z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach (Dz.U.z 2013 r. Nr 0 poz. 21).

Zakres merytoryczny Prognozy jest zgodny z art. 51 ust. 2 oraz art. 52 ust 1 i 2 Ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz.U. z 2008 r. Nr 199, poz. 1227 z późn. zm.).

Ocena oddziaływania na środowisko jest procesem, w ramach, którego powstająca prognoza oddziaływania na środowisko współtworzy ostateczną wersję dokumentu podstawowego, jakim jest Program Ochrony Środowiska. Wnioski i rekomendacje w niej zawarte powinny być włączone w ostateczny kształt Programu Ochrony Środowiska Powiatu Przeworskiego na lata 2013-2016 z uwzględnieniem lat 2017 - 2020.

Celem opracowania jest określenie rodzaju, stopnia oraz zasięgu przestrzennego zmian środowiska, wywołanych przez zakres oraz tempo realizacji zadań i działań, sprecyzowanych w treści powiatowego Programu Ochrony Środowiska.

2. Informacja o zawartości, głównych celach Programu Ochrony Środowiska Powiatu Przeworskiego na lata 2013-2016 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2020 i o powiązaniach z innymi dokumentami.

Celem nadrzędnym Programu Ochrony Środowiska Powiatu Przeworskiego na lata 2013-2016 z perspektywą do 2020 roku jest wdrożenie polityki ekologicznej Państwa na obszarze Powiatu Przeworskiego, a także określenie na podstawie aktualnego stanu środowiska, niezbędnych działań dla jego poprawy w poszczególnych komponentach. W ramach prac zmierzających do opracowania Programu, analizowano szczegółowo szereg opracowań, które w swych zapisach odnoszą się do ochrony i kształtowania środowiska. Są to dokumenty planistyczne Unii Europejskiej oraz krajowe, regionalne i lokalne:

- Polityka Ekologiczna Państwa w latach 2009-2012 z perspektywą do roku 2016;
- Projekt Programu Ochrony Środowiska dla Województwa Podkarpackiego na lata 2012-2015 z perspektywą do 2019 r.;
- Strategia Rozwoju Województwa Podkarpackiego na lata 2007-2020;
- Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Podkarpackiego;
- Strategia rozwoju Powiatu Przeworskiego na lata 2007-2013;
- Plan gospodarki odpadami dla województwa podkarpackiego;
- Strategia Europa 2020;
- Strategia na rzecz różnorodności biologicznej UE 2020;
- Strategia rozwoju kraju 2020;
- Koncepcja przestrzennego gospodarowania krajem 2030 (KPZK 2030);

- Krajowa strategia rozwoju regionalnego 2010 – 2020: regiony, miasta, obszary wiejskie;
- Strategia rozwoju społeczno gospodarczego Polski Wschodniej do roku 2020;
- Krajowy program oczyszczania ścieków komunalnych;
- Program wodno-środowiskowy kraju;
- Plany gospodarowania wodami;
- Program ochrony przed powodzią w dorzeczu Górnej Wisły;

Program bezpośrednio nawiązuje do Polityki Ekologicznej Państwa na lata 2009-2012 z perspektywą do roku 2016. Nadrzędnym, strategicznym celem polityki ekologicznej państwa jest zapewnienie bezpieczeństwa ekologicznego kraju (mieszkańców, zasobów przyrodniczych i infrastruktury społecznej) i tworzenie podstaw do zrównoważonego rozwoju społeczno – gospodarczego.

Program Ochrony Środowiska składa się z 13 rozdziałów.

Rozdział 1 zawiera wprowadzenie, w którym przedstawiono powiązanie z dokumentem nadrzędnym, jakim jest Program Ochrony Środowiska Województwa Podkarpackiego na lata 2012-2015 z perspektywą do 2019 r.

Rozdział 2 opisuje cel i zakres programu oraz powiązania z innymi dokumentami strategicznymi województwa i kraju. Zawiera również postawy prawne i formalne opracowania oraz charakterystykę zasad zrównoważonego rozwoju, na których między innymi program jest oparty.

Rozdział 3 przedstawia charakterystykę Powiatu i poszczególnych gmin pod kątem uwarunkowań środowiskowych, społecznych i gospodarczych. Zawiera również opis stanu infrastruktury.

Rozdział 4 zawiera ogólne założenia programu nawiązujące do wytycznych wyższego rzędu, a także cel nadrzędny i priorytety ekologiczne.

Rozdział 5 przedstawia analizę stanu środowiska pod kątem ochrony przyrody i użytkowania jej zasobów oraz zadania i cele do realizacji w tym zakresie. Zasoby przyrody zostały podzielone na następujące sektory tematyczne:

- ochrona przyrody i krajobrazu, różnorodność biologiczna i krajobrazowa,
- ochrona i zrównoważony rozwój lasów,
- ochrona gleb,
- ochrona zasobów kopalin i powierzchni terenu.

Rozdział 6 zawiera cele, priorytety, przedsięwzięcia konieczne do realizacji w perspektywie wieloletniej w dziedzinie poprawy jakości środowiska. Analiza obejmuje następujące elementy środowiska:

- jakość wód i stosunki wodne,
- jakość powietrza i zmiany klimatu,
- stres miejski – ochrona przed hałasem i wibracjami,
- stres miejski – oddziaływanie pól elektromagnetycznych,
- poprawa stanu bezpieczeństwa ekologicznego – poważne awarie przemysłowe i zagrożenia naturalne,
- gospodarowanie odpadami i ochrona powierzchni ziemi.

Rozdział 7 przedstawia cele do realizacji z zakresu zrównoważonego wykorzystania materiałów, wody i energii. Prezentuje też możliwości wykorzystania odnawialnych źródeł energii.

Rozdział 8 zawiera odniesienie programu do poszczególnych sektorów gospodarki.

Rozdział 9 obejmuje stan aktualny oraz program działań, w tym zadania do realizacji w ramach edukacji ekologicznej.

Rozdział 10 zawiera opis instrumentów związanych z zarządzaniem ochroną środowiska. Należą do nich instrumenty prawne, strukturalne, społeczne i finansowe. Przedstawiono również szacunkowe nakłady finansowe dla proponowanych zadań oraz możliwości pozyskania środków finansowych z różnych źródeł.

Rozdział 11 zawiera opis sposobu kontroli oraz dokumenty realizacji programu

Rozdział 12 zawiera sposób monitoringu oraz rodzaje wykorzystywanych mierników realizacji celów i zadań.

Rozdział 13 obejmuje streszczenie Programu.

Cele Programu Ochrony Środowiska.

Ochrona przyrody i krajobrazu. Różnorodność biologiczna i krajobrazowa –

Priorytet 1

Cele:

- kształtowanie polityki zagospodarowania przestrzennego województwa uwzględniającej walory przyrodnicze i krajobrazowe,
- działania na rzecz rozwoju gospodarczego, jako elementu rozwoju zrównoważonego,
- ochrona, rozwój i uporządkowanie systemu obszarów chronionych,
- zachowanie dla przyszłych pokoleń najcenniejszych obiektów przyrody,
- ochrona walorów przyrody.

Ochrona i zrównoważony rozwój lasów – Priorytet 2

Cele:

- ochrona ekosystemów leśnych,
- zwiększenie dostępności obszarów leśnych atrakcyjnych turystycznie,
- powstrzymanie degradacji lasów prywatnych,
- poprawa lesistości,
- realizacja założeń polityki leśnej państwa.

Ochrona gleb – Priorytet 3

Cele:

- zwiększenie skali rekultywacji terenów zdegradowanych i zdewastowanych,
- edukacja ekologiczna rolników,
- ochrona gleb użytkowanych rolniczo
- zwiększanie lesistości,
- wzmocnienie konkurencyjności rolnictwa,
- rozwinięcie krajowego programu rolno środowiskowego.

Ochrona zasobów kopalin i powierzchni terenu – Priorytet 4

Cele:

- racjonalne gospodarowanie zasobami geologicznymi,
- ochrona powierzchni ziemi

Poprawa jakości wód i stosunków wodnych – Priorytet 5

Cele:

- ochrona wód podziemnych i powierzchniowych,
- modernizacja systemu oczyszczania,

- zapewnienie odpowiedniego nawodnienia gleb,
- modernizacja systemu wod-kan,
- redukcja zanieczyszczeń spowodowanych działalnością rolniczą.

Ochrona powietrza i klimatu – Priorytet 6

Cele:

- zmniejszenie emisji ze źródeł liniowych,
- ograniczenie zużycia energii, ochrona powietrza,
- ograniczenie emisji zanieczyszczeń do powietrza,
- ochrona zdrowia mieszkańców.

Ochrona przed hałasem i wibracjami – Priorytet 7

Cele:

- poprawa jakości powietrza i zmniejszenie poziomu hałasu,
- zmniejszenie poziomów hałasu komunikacyjnego,
- ograniczenie emisji hałasu do środowiska.

Ochrona przed oddziaływaniem pól elektromagnetycznych – Priorytet 8

Cele:

- poprawa bezpieczeństwa,
- minimalizacja oddziaływania promieniowania.

Poprawa stanu bezpieczeństwa ekologicznego – poważne awarie przemysłowe i zagrożenia naturalne – Priorytet 9

Cele:

- prewencyjne eliminowanie zagrożeń,
- zwiększenie skuteczności działania służb ratowniczych,
- ochrona przed powodzią,
- ochrona przed osuwiskami,
- zapewnienie bezpieczeństwa ekologicznego.

Gospodarowanie odpadami i ochrona powierzchni ziemi – Priorytet 10

Cele:

- zmniejszenie ilości odpadów kierowanych na składowiska,
- usunięcie i unieszkodliwienie do 2032 r. wszystkich wyrobów zawierających azbest,
- eliminacja praktyk nielegalnego składowania odpadów.

Zrównoważone wykorzystanie materiałów, wody i energii – Priorytet 11

Cele:

- zmniejszenie deficytu wód
- racjonalne korzystanie z zasobów wody
- racjonalne gospodarowanie zasobami wodnymi
- zmniejszenie energochłonności gospodarki
- wzrost wykorzystanie odnawialnych źródeł energii

Poniższa tabela przedstawia zadania dla Powiatu Przeworskiego zawarte w Programie.

Tab.1. Zadania do realizacji ustanowione w Programie Ochrony Środowiska dla Powiatu Przeworskiego na lata 2013-2016 oraz w perspektywie do roku 2020.

Komponent	Zadanie
Ochrona przyrody i krajobrazu	Wspieranie działań na rzecz inwestycji turystyczno-sportowych
	Współudział w organizacji ponadregionalnych wydarzeń turystycznych, sportowych i kulturalnych
	Organizowanie konferencji, seminariów i warsztatów propagujących rolę obszarów chronionych w zrównoważonym rozwoju Powiatu.
	Wykonanie zabiegów pielęgnacyjnych i ochronnych istniejących pomników przyrody
	Opracowanie strategii rozwoju turystyki w powiecie przeworskim do 2020 r.
	Preferowanie na terenach podlegających wszelkim formom ochrony lokalizacji wyłącznie przedsięwzięć o „czystych” technologiach
	Tworzenie dogodnych warunków do rozwoju kompleksów wypoczynkowych i rekreacyjnych, zrównoważony rozwój turystyki na obszarach cennych przyrodniczo
	Egzekwowanie wymogów ochrony przyrody w dokumentach planistycznych
	Zachowanie i ochrona istniejących zasobów przyrodniczych na terenie obszarów Natura 2000
Ochrona i zrównoważony rozwój lasów	Kontrola nad właściwym utrzymaniem i zagospodarowaniem lasów niestanowiących własności Skarbu Państwa
	Wspieranie inwestycji małej infrastruktury wraz z miejscami postojowymi na obszarach leśnych
	Działania na rzecz prowadzenia prawidłowej gospodarki leśnej
	Wspieranie i popularyzacja inicjatyw podejmowanych na rzecz zwiększenia lesistości terenu Powiatu
	Powiększanie zwartych kompleksów leśnych, leśnych pasów izolacyjnych, lokalne zadrzewianie
	Działania na rzecz zwiększania różnorodności biologicznej lasów
	Wdrożenie i monitoring Programu zwiększania lesistości
Odbudowa powierzchni zniszczonej przez huragany i pożary	
Ochrona gleb	Przywracanie wartości użytkowej gruntom zdegradowanym -rekultywacja
	Wypracowanie programu wdrażania metod ekologicznych w gospodarstwach
	Optymalne zużycie nawozów mineralnych i środków ochrony roślin, zapewnienie wzrostu poziomu świadomości ekologicznej wśród rolników
	Zmniejszenie chemizacji gleb
	Zalesianie gruntów o niskiej przydatności rolniczej
	Wdrażanie rolnictwa ekologicznego prowadzenie upraw bez użycia nawozów sztucznych, gospodarowanie odpadami i energią w sposób mający niewielki wpływ na środowisko.
	Wdrażanie programów rolno środowiskowych
Ochrona zasobów kopalin i powierzchni terenu	Rekultywacja terenów poeksploatacyjnych zgodnie z kierunkami zagospodarowania przestrzennego
	Ograniczenie nielegalnej eksploatacji kopalin
Poprawa jakości wód i stosunków wodnych	Rozbudowa sieci kanalizacyjnej w mieście i gminie Przeworsk , gminie Adamówka (Krasne, Dobcza, Pawłowa, część Cieplic), gminie Tryńcza (Gnie-

	wczyna Łącuca – Zawisłocze i Gniewczyna Tryniecka – Zawisłocze, Wólka Ogryzkowa, Gniewczyna Łącuca), gminie Sieniawa (Czerwona Wola i część Czerc) i gminie Kańczuga (Rączyna)
	Rozbudowa sieci wodociągowej w gminach Przeworsk, Adamówka, Sieniawa, Kańczuga
	Objęcie monitoringiem wszystkich źródeł zanieczyszczenia mogących mieć wpływ na jakość wód podziemnych
	Kontrola istniejących urządzeń kanalizacji i sieci deszczowej
	Budowa oczyszczalni przydomowych
	Modernizacja oczyszczalni ścieków w gminach Adamówka, Tryńcza, Kańczuga
	Modernizacja i rozbudowa systemu melioracji wodnych
	Przywracanie naturalnego charakteru ciekom
	Budowa/modernizacja ujęć wody i stacji uzdatniania
	Realizacja programów działań na obszarach szczególnie narażonych na azotany pochodzenia rolniczego
Ochrona powietrza i klimatu	Renowacja dróg powiatowych wraz z odnowa pasa drogowego
	Termomodernizacja obiektów zarządzanych przez powiat
	Modernizacja taboru komunikacji autobusowej
	Tworzenie warunków do rozwoju komunikacji zbiorowej oraz budowa ścieżek rowerowych przy ciągach komunikacyjnych, optymalizacja prędkości ruchu na obszarach zabudowanych
	Kontynuacja procesu ograniczenia emisji zanieczyszczeń z istniejących miejskich i zakładowych kotłowni (głównie węglowych), poprzez zmianę technologii, podłączenie do sieci ciepłowniczej bądź budowę instalacji zabezpieczającej środowisko przed zanieczyszczeniem
	Stosowanie odpowiednich zapisów, umożliwiających ograniczenie emisji pyłów PM10 i PM2,5 oraz B(a)P, w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego
	Ograniczenie emisji zanieczyszczeń technologicznych
	Podejmowanie przedsięwzięć dotyczących usuwania azbestu z obiektów i instalacji budowlanych.
Ochrona przed hałasem i wibracjami	Modernizacja dróg powiatowych
	Ograniczenie emisji hałasu poprzez inwestycje dotyczące budowy i modernizacji infrastruktury drogowej (głównie: modernizacja dróg krajowych, wojewódzkich i gminnych, prowadzenie nasadzeń i odnowy zieleni ochronnej wzdłuż dróg)
	Modernizacja i rozwój środków transportu zbiorowego
	Wyznaczanie obszarów „cichych”
	Budowa obwodnicy Przeworska w ciągu drogi krajowej nr 4
	Budowa autostrady A4 Rzeszów – Jarosław na odcinku węzeł Rzeszów wschód – węzeł Wierzbna od km 581+250 do km 622+450
Ochrona przed oddziaływaniem pól elektromagnetycznych	Współpraca ze służbami kontrolno pomiarowymi obiektów emitujących pola elektromagnetyczne
	Modernizacja istniejących sieci elektroenergetycznych stacji transformatorowych
	Rozwój systemu monitoringu pól elektromagnetycznych i prowadzenie bazy danych
Poprawa stanu bez-	Sporządzenie powiatowych planów zarządzania kryzysowego

pieczeństwa ekologicznego	Opracowanie procedur określania bezpiecznych tras przewozu substancji niebezpiecznych na terenie miast
	Doposażenie w sprzęt jednostek Straży Pożarnej
	Kontrola przestrzegania europejskiej umowy „ADR” o przewozie substancji i materiałów niebezpiecznych
	Rozpowszechnianie informacji na temat poważnych awarii w sposób podnoszący świadomość ekologiczną społeczeństwa
	Podejmowanie przedsięwzięć w zakresie ochrony przeciwpożarowej i ratownictwa
	Upowszechnienie Kodeksu Dobrej Praktyki Rolniczej w zakresie prawidłowego stosowania nawozów
	Wprowadzanie w planach zagospodarowania przestrzennego w zapisach dotyczących rejonów osuwiskowych warunków wynikających z badań geologiczno-inżynierskich
	Modernizacja zbiorników wodnych stanowiących obiekty małej retencji
	Realizacja nowych inwestycji w zakresie infrastruktury przeciwpowodziowej:
Gospodarowanie odpadami i ochrona powierzchni ziemi	Wspieranie działań w zakresie rozwoju selektywnego zbierania odpadów
	Wspieranie działań na rzecz eliminacji dzikich wysypisk odpadów
	Inwentaryzacja budynków i urządzeń zawierających azbest
Racjonalne użytkownia wody	Budowa zbiorników retencyjnych
	Wprowadzanie wodooszczędnych technologii w przemyśle
	Eliminowanie poboru wód podziemnych na cele przemysłowe
	Kontrola poboru wody dla celów bytowych i rolniczych
	Opracowanie i wdrożenie zintegrowanego systemu informacyjnego o sposobie gospodarowania wodami oraz wynikach monitoringu wód powierzchniowych i podziemnych
	Weryfikacja pozwoleń wodnoprawnych na pobór wód
Zmniejszenia zużycia energii	Termomodernizacja obiektów zarządzanych przez powiat
	Prowadzenie działań na rzecz poprawy efektywności ogrzewania poprzez „termomodernizacje” obiektów
	Wymiana, źródeł energii cieplnej zasilanych paliwem nieodnawialnym na urządzenia, o mniejszym stopniu negatywnego oddziaływania na środowisko
	Podejmowanie działań celem wykorzystania, do celów bytowych i gospodarczych, alternatywnych źródeł energii.
	Modernizacja i rozbudowa sieci elektroenergetycznych i gazowych
	Budowa farm wiatrowych w gminach Przeworsk, Kańczuga, Gać.

Źródło: Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Przeworskiego na lata 2013 – 2016 z perspektywą do 2020r.

3. Informacje o metodach zastosowanych przy sporządzaniu Prognozy.

Art. 51 i 52 Ustawy z z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2008 r. Nr 199, poz. 1227 z późn. zm.) określa jak powinna wyglądać prognoza oddziaływania na środowisko.

W myśl ustawy prognoza powinna zawierać:

- 1) Informacje o zawartości, głównych celach projektowanego dokumentu oraz jego powiązaniach z innymi dokumentami.
- 2) Informacje o metodach zastosowanych przy sporządzaniu prognozy.

- 3) Propozycje dotyczące przewidywanych metod analizy skutków realizacji postanowień projektowanego dokumentu oraz częstotliwości jej przeprowadzania.
- 4) Informacje o możliwym transgenicznym oddziaływaniu na środowisko.
- 5) Streszczenie sporządzone w języku niespecjalistycznym.

Poza tym prognoza określa, analizuje i ocenia:

- a) istniejący stan środowiska oraz potencjalne zmiany tego stanu w przypadku braku realizacji projektowanego dokumentu,
- b) stan środowiska na obszarach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem,
- c) istniejące problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności dotyczące obszarów podlegających ochronie na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody,
- d) cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym, istotne z punktu widzenia projektowanego dokumentu, oraz sposoby, w jakich te cele i inne problemy środowiska zostały uwzględnione podczas opracowywania dokumentu,
- e) przewidywane znaczące oddziaływania, w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe oraz pozytywne i negatywne, na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru, a także na środowisko, a w szczególności na:
 - różnorodność biologiczną,
 - ludzi,
 - zwierzęta,
 - rośliny,
 - wodę,
 - powietrze,
 - powierzchnię ziemi,
 - krajobraz,
 - klimat,
 - zasoby naturalne,
 - zabytki,
 - dobra materialne

z uwzględnieniem zależności między tymi elementami środowiska i między oddziaływaniami na te elementy;

Prognoza przedstawia również:

a) rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru,

b) biorąc pod uwagę cele i geograficzny zasięg dokumentu oraz cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru – rozwiązania alternatywne do rozwiązań zawartych w projektowanym dokumencie wraz z uzasadnieniem ich wyboru oraz opis metod dokonania oceny prowadzącej do tego wyboru albo wyjaśnienie braku rozwiązań alternatywnych, w tym wskazania napotkanych trudności wynikających z niedostatków techniki lub luk we współczesnej wiedzy.

W prognozie za najistotniejsze uznano następujące problemy środowiskowe:

1. Stan powietrza atmosferycznego.

2. Zagrożenie hałasem
3. Zanieczyszczenie wód powierzchniowych i podziemnych.
4. Zasoby wodne i gospodarka wodno- ściekowa.
5. Krajobraz (ochronę krajobrazu i przyrody).
6. Zasoby leśne.
7. Degradację fizyczną i chemiczną gleb.
8. Zagrożenie powodziowe.
9. Gospodarowanie odpadami.
10. Niski udział odnawialnych źródeł energii.

Do przeprowadzenia analizy wykorzystane zostały dane Głównego i Wojewódzkiego Urzędu Statystycznego, a także dane zgromadzone przez GIOŚ i WIOŚ, jak również przygotowane w ostatnich latach opracowania.

Dla scharakteryzowania stanu środowiska w kontekście oddziaływań związanych z gospodarką odpadami przyjęto trzy podstawowe grupy funkcjonalne wskaźników:

1. Wskaźniki stanu środowiska,
2. Wskaźniki presji środowiskowej,
3. Wskaźniki reakcji (działań zapobiegawczych).

Wskaźniki stanu odnoszą się do jakości środowiska i jakości jego zasobów; są skorelowane z efektami wdrażania Programu Ochrony Środowiska Powiatu Przeworskiego na lata 2013 – 2016 z perspektywą do roku 2020 i zostały dobrane w sposób umożliwiający dokonanie przeglądowej oceny stanu środowiska i zmian dokonujących się w czasie.

Wskaźniki presji wywieranej na środowisko odnoszą się do tych aspektów prowadzenia gospodarki odpadami, które zmieniają ilość i jakość zasobów środowiska.

Wskaźniki reakcji pokazują, jakie działania podejmowane są w celu ograniczenia, opanowania lub uniknięcia negatywnych zmian w środowisku.

4. Istniejący stan środowiska oraz potencjalne zmiany tego stanu w przypadku braku realizacji projektowanego dokumentu.

Przyroda i krajobraz

Obszary prawnie chronione przyrodniczo w Powiecie Przeworskim zajmują 31493,8 ha, co stanowi 45,1% powierzchni Powiatu. Największą powierzchnię objętą ochroną zajmują obszary chronionego krajobrazu.

Na terenie Powiatu Przeworskiego występują następujące formy ochrony przyrody:

Rezerwaty przyrody

- Rezerwat Husówka położony na terenie wsi Lipnik, kilka kilometrów od Kańczugi. Obejmuje powierzchnię 72 ha. Utworzono go w roku 1995, aby chronić liczne naturalne stanowiska kłokoczki południowej.
- Rezerwat Lupa położony jest na terenie gminy Sieniawa, w pobliżu miejscowości Dobra o powierzchni 4,23 ha. Utworzony został w 1953 w dużym kompleksie leśnym. Wśród roślin runa na uwagę zasługują storczyki: kruszczyk szerokolistny i gnieźnik leśny.

Obszary Chronionego Krajobrazu

- Sieniawski Obszar Chronionego Krajobrazu zlokalizowany jest na terenie gmin: Jarosław, Wiązownica, Stary Dzików, Oleszyce, Adamówka, Sieniawa i Tryńcza oraz miasta Sieniawa. Ogólna jego powierzchnia wynosi 52 408 ha. Obszar ten został utworzony dla ochrony Lasów Sieniawskich, jednego z największych kompleksów leśnych w województwie, będącego częścią Puszczy Sandomierskiej. Wiodącym gatunkiem w tym zbiorowisku jest sosna pospolita i dąb szypułkowy.
- Przemysko - Dynowski Obszar Chronionego Krajobrazu obejmuje środkowo-zachodnią część województwa podkarpackiego o łącznej powierzchni 47346 ha. Występuje na terenie gmin: Pruchnik, Rokietnica, Roźwienica, Bircza, Dubiecko, Fredropol, Krasieczyn, Krzywca, Przemyśl, Żurawica, Jawornik Polski i Dynów. Na terenie podgórskim, poprzecinanym licznymi rzeczkami i potokami, występują drzewostany bukowe i jodłowe oraz grądy.

Pomniki przyrody

W powiecie znajduje się 77 pomników przyrody: 13 w gminie Adamówka; pomniki przyrody na terenie miasta Przeworska objęte uchwałą w 1994 roku; 2 w gminie Kańczuga; 21 w gminie Sieniawa; 41 w gminie Zarzecze. Są to pojedyncze twory przyrody żywej i nieożywionej lub ich skupiska o szczególnej wartości naukowej, kulturowej, historyczno – pamiątkowej i krajobrazowej oraz odznaczające się indywidualnymi cechami, wyróżniającymi je wśród innych tworów natury.

Użytki ekologiczne

W obrębie powiatu znajduje się dwa użytki ekologiczne o łącznej powierzchni 1,93 ha w gminie Adamówka:

- torfowisko w Majdanie Sieniawskim o powierzchni 1 ha,
- torfowisko w miejscowości Cieplice o powierzchni 0,93 ha.

Na terenie Powiatu znajdują się fragmenty następujących obszarów włączonych do krajowej sieci ekologicznej ECONET – PL: krajowy obszar węzłowy Dolina Środkowego Sanu (symbol 25K) oraz krajowy obszar węzłowy Leżajski (symbol 24K).

Obszary chronione NATURA 2000

Na terenie Powiatu zlokalizowane są cztery obszary zatwierdzone Decyzją Komisji Europejskiej w ramach ochrony sieci Natura 2000. Obszar Dolny San i Wisłok jest proponowany przez organizację pozarządową w ramach Shadow List w ramach Dyrektywy Siedliskowej.

Dolina Dolnego Sanu (Kod obszaru: PLH180020) objęta jest Dyrektywą Siedliskową oraz Ptasią. Występuje na terenie gminy Sieniawa i Tryńcza. Dolina Dolnego Sanu obejmuje powierzchnię 10176,6 ha w ramach Dyrektywy Siedliskowej. Istotną rolę w dolinie odgrywają kompleksy zbiorowisk przykorytowych (łągi wierzbowe, ziołorośla i pionierska roślinność na piaszczystych odsypach i namuliskach) a także różnego typu ekstensywnie użytkowane łąki oraz liczne starorzecza z bogatą florą wodną. Występują tu istotne regionalnie populacje modraszka teleiusa, modraszka nausithousa, wydry i bolenia. Obszar stanowi istotny korytarz ekologiczny w tym dla ichtiofauny.

Lasy Sieniawskie (Kod obszaru: PLH180054) są największym kompleksem leśnym na terenie Powiatu Przeworskiego o powierzchni: 18015,4 ha. Obejmuje gminy Adamówka i Sieniawa. Na żyznych glebach rosną lasy liściaste (12%), mieszane (66% powierzchni), spotyka się także bory (18%) oraz olsy. Obszar jest ważną ostoją populacji wilka liczącej 6-8 osobników. W obszarze

występuje dość licznie bóbr oraz wydra. z roślin chronionych stwierdzono tu m.in. występowanie trzech storczyków: stoplamka plamistego, listery jajowatej oraz gnieźnika leśnego, dwóch gatunków widłaków: widłaka jałowcowatego i widłaka goździstego oraz przylaszczki pospolitej, wawryzka wilczyko i ciemiężycy zielonej.

Starodub w Pełkiniach (Kod obszaru: PLH180050) obejmuje gminy Przeworsk i Tryńcza. Forma ochrony w ramach sieci Natura 2000 jest specjalny obszar ochrony siedlisk o powierzchni 574,8 ha. Obszar obejmuje dobrze zachowany, zwarty kompleks bogatych florystycznie, cennych łąk (77% powierzchni obszaru) znajdujący się pomiędzy miejscowościami Pełkinie, Ujezna, Jagiełła i Rozbórz. Najcenniejsza jest liczna populacja (ponad 1000 osobników) staroduba łąkowego występująca przede wszystkim we wschodniej części obszaru. Siedliska rolnicze zajmują 22%.

Nad Husowem (Kod obszaru: PLH180025) obejmuje specjalny obszar ochrony siedlisk o powierzchni 3347,7 ha. Obejmuje gminy Jawornik Polski i Kańczuga. Ostoja obejmuje fragment lasów, śródleśnych stawów i łąk. Lasy zajmują ponad 95% powierzchni, w tym lasy iglaste 2%, lasy liściaste 55%, a lasy mieszane 42%. Siedliska rolnicze zajmują tylko 1%. W obszarze kontynentalnym niewiele jest tak dobrze zachowanych żyznych buczyn karpackich i tak dobrze zachowanych grądów, z ponad 20 gatunkami roślin chronionych. W obszarze stwierdzono występowanie jednego z krańcowych stanowisk kłokoczki południowej, przy północnej granicy zasięgu tego gatunku.

Dolny San i Wisłok [Obszar proponowany przez organizacje pozarządowe w ramach Shadow List] (Kod obszaru: pltmp211) obejmuje obszary specjalnej ochrony siedliskowej o powierzchni 1192,8 ha. Obszar obejmuje rzekę San na odcinku od Jarosławia do jej ujścia do Wisły oraz rzekę Wisłok od Rzeszowa do jej ujścia do Sanu. San uznany jest za najważniejsze miejsce tarliskowe ryb wędrownych w karpackiej części dorzecza Wisły. Zlewnia Sanu poniżej zapory zbiornika w Myczkowcach objęta jest krajowym programem restytucji łososa atlantyckiego, troci wędrownej i certy. Wisłok na odcinku ostoi wpływa z obszarów górzystych na równinę podkarpacką z rozległymi podmokłymi łąkami i gęstą siecią cieków, w tym rowów melioracyjnych. Jest to miejsce występowania wielu gatunków ryb, takich jak: minog strumieniowy, głowacz białopłetwy, piskorz, różanka, boleń, kiełb białopłetwy, łosoś atlantycki, koza złotawa, kiełb Kesslera.

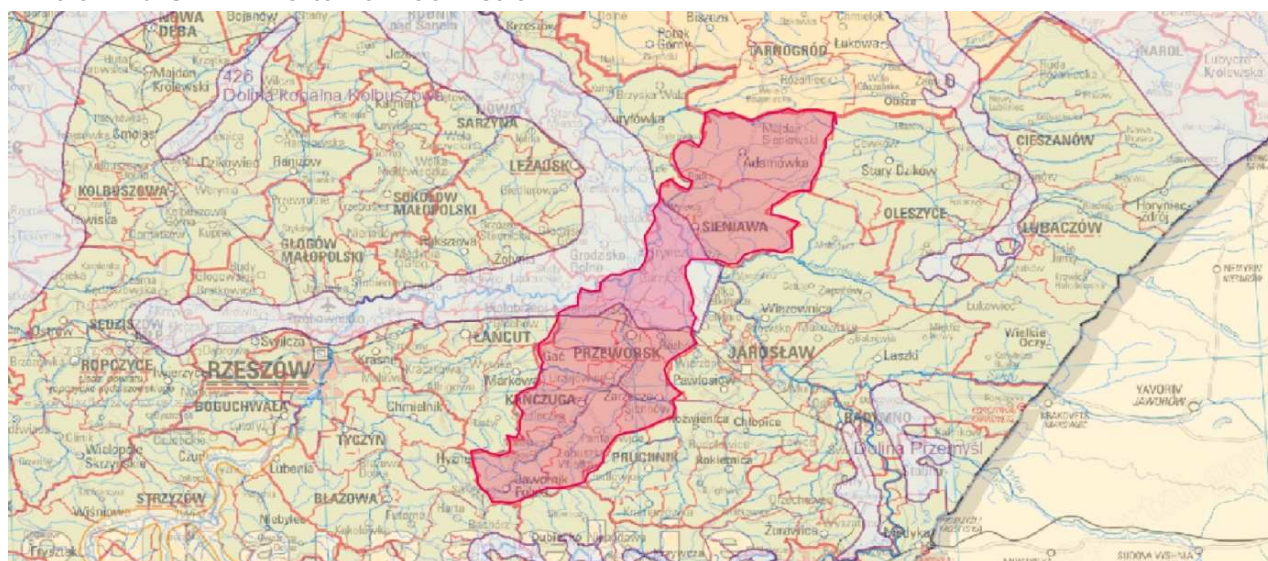
Lesistość

Wielkość powierzchni lasów i gruntów leśnych wynosi 16982 ha. Lesistość Powiatu Przeworskiego wynosi 23,9. Najbardziej zalesione są gminy leżące w północnej części Powiatu, Adamówka 47,7% i Sieniawa 43%.

Wody podziemne

Obszar Powiatu Przeworskiego (gm. Przeworsk, Tryńcza, Sieniawa i Zarzecze) leży w obrębie Głównego Zbiornika Wód Podziemnych nr 425 Dębica-Stalowa Wola-Rzeszów. Jest to największy i najbardziej zasobny zbiornik wód czwartorzędowych w rejonie Zapadliska Podkarpackiego. W części południowej występują słabe i średnio korzystne warunki infiltracji. Zbiornik GZWP 425 cechuje się niską i średnią odnawialnością zasobów, przy średniej i małej retencyjności zlewni. Wody gruntowe mają charakter porowych, związanych z piaszczysto – żwirowymi osadami czwartorzędowymi, lokalnie przykrytymi madami lub gruntami organicznymi. Są one zasilane przez infiltrujące wody opadowe i rzeczne. Na terenie Powiatu zasoby wód podziemnych są duże, ujmowa-

ne są za pomocą studni głębinowych z utworów czwartorzędowych. Średnia głębokość ujęć w zbiorniku GZWP 425 to 10 – 30 metrów.

Rys. 1. Lokalizacja Powiatu na tle GZWP 425.

Powiat Przeworski znajduje się w obrębie Jednolitej Części Wód Podziemnych nr 127 oraz 158. W oparciu o ocenę stanu ilościowego oraz chemicznego stwierdzić można, że stan wód jest dobry i nie występuje zagrożenie nieosiągnięcia dobrego stanu ilościowego jak i chemicznego. W sąsiedztwie Powiatu znajdują się dwa punkty pomiarowe na terenie miasta Leżajsk i powiatu Łańcut. Wykonane badania w 2012 roku zakwalifikowały badane wody do klasy czystości na terenie miasta Leżajsk do klasy III, czyli wody zadowalającej jakości a wody z punktu kontrolnego z Łańcuta do klasy II – wody dobrej jakości.

Wody powierzchniowe.

Obszar Powiatu należy w całości do zlewni Wisły (zlewnia i rzędu). Największą rzeką regionu jest San. Na terenie Powiatu odcinek Sanu znajduje się w jego środkowym biegu. Do ujścia do rzeki Wisły San płynie z południowego-wschodu na północny-zachód ze średnim spadkiem 0,34%. Brzegi rzeki są wysokie, koryto głębokie i piaszczyste. Analizowany odcinek Sanu położony jest pomiędzy wodowskazem Leżachów w km 100,9 biegu rzeki a ujściem Wisłoka w km 90,5 km.

Wisłok jest rzeką o dużym znaczeniu gospodarczym. Głównymi dopływami rzeki Wisłok na terenie Powiatu to: Lubaczówka i Mlecza. Główne miejscowości w zlewni Wisłoka na terenie Powiatu to Przeworsk i Kańczuga. Ważnym ciekim wodnym regionu jest Mlecza, dopływ Wisłoka, biorąca swój początek na Pogórzu Dynowskim, wraz z jej dopływami potokiem Markówka i Mleczką Zachodnią. Na terenie Powiatu zlokalizowane są również następujące ciek: potok Lubinka, potok Strzyganka, potok Mirociński, potok Nowosiółka (na terenie gm. Przeworsk), potok Pantalówka, potok Łopuszanka, potok Nietecz, potok Sieteski (gm. Kańczuga), potok Pawłowa (gm. Adamówka). Ważniejszymi ciekami są również m.in. Lubaczówka, Złota i potok Lubenia. Potoki zasilane są głównie wodami opadowymi i roztopowymi, szybko reagują na zmianę zasilania.

Klasa jakości wód rzeki San oraz Wisłok dla badanych elementów fizykochemicznych i chemicznych była stanu dobrego. Wyniki wskaźników biologicznych wystąpiły w III klasie jako-

ści, co zdecydowało o umiarkowanym stanie ekologicznym wód Wisłoka. Wody Sanu posiadają dobry stan ekologiczny.

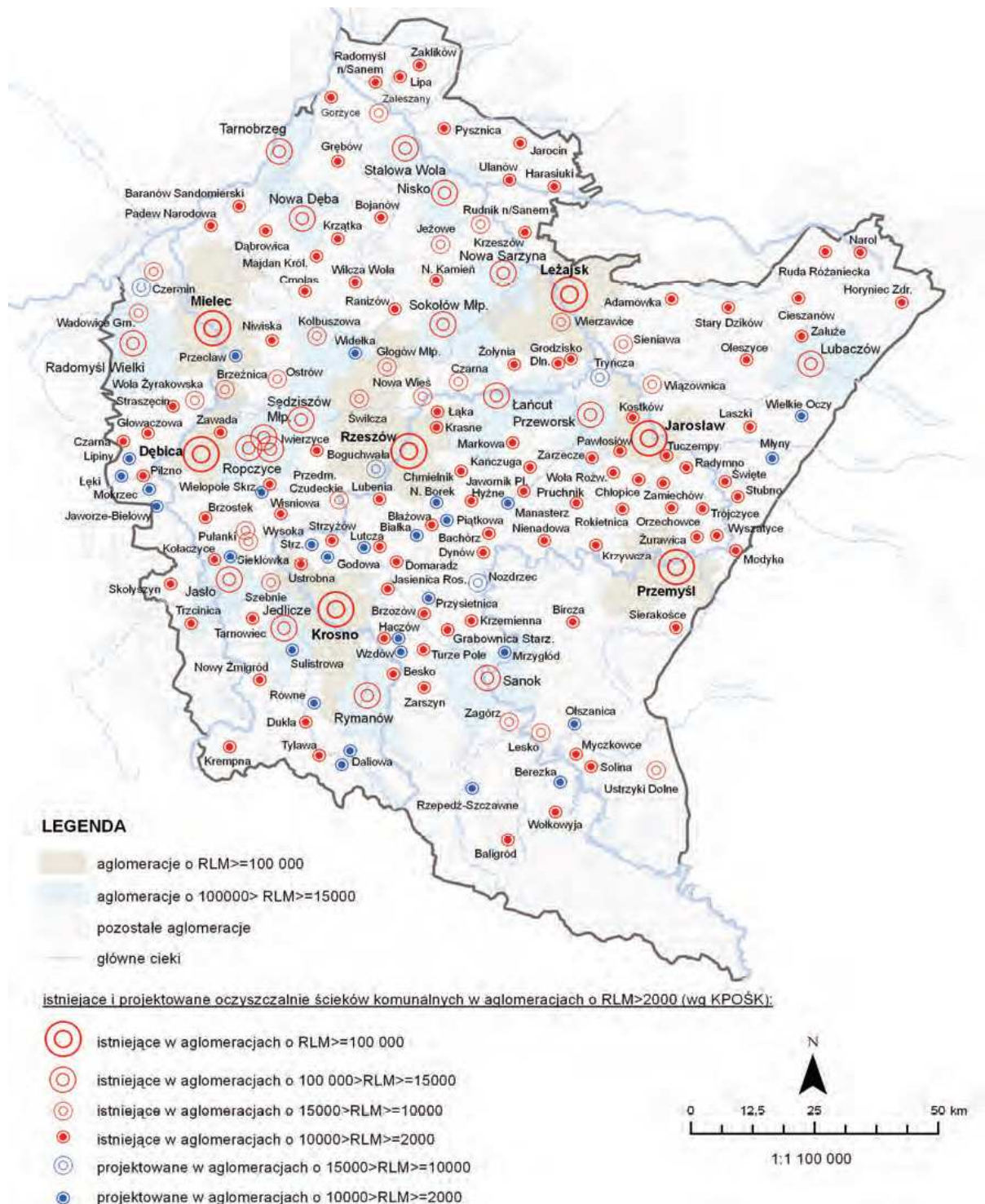
Na terenie Powiatu w ostatnim okresie czasu powstało wiele stawów służących wyłącznie do celów własnych w gospodarstwach rolnych oraz odbudowuje się istniejące niegdyś stawy rybne położone w otoczeniu pałacików i dworzków. Budowa tych zbiorników (tworzących tzw. małą retencję) wpływa na zwiększenie przyrodniczo-kulturowo-turystycznych walorów Powiatu.

Na terenie Powiatu Przeworskiego występuje zagrożenie zalaniem wodami powodziowymi rzeki San, Wisłoka oraz Mlecza. Najbardziej zagrożonym terenem jest gmina Sieniawa, Tryńcza oraz Przeworsk. W 2011 roku został zrealizowany projekt budowy „Systemu monitoringu i ostrzegania powodziowego” na rzekach stwarzających zagrożenie powodziowe w powiecie. Projekt systemu monitoringu powodziowego został wypracowany wspólnie z biorącymi udział w zadaniu gminami tj. gmina Jawornik Polski /rz. Mlecza/, gmina Zarzecze /rz. Mlecza/, gmina Przeworsk /rz. Mlecza/, miasto Przeworsk /rz. Mlecza/, gmina Tryńcza /rz. Wisłok/, miasto i gmina Sieniawa /rz. San/. System tworzy jedenaście stacji pomiarowych zlokalizowanych na rzekach stwarzających zagrożenie powodziowe na terenie Powiatu.

Rys.2. Lokalizacja Powiatu Przeworskiego na tle obszarów zagrożonych powodzią.

Zaopatrzenie w wodę o dobrej jakości jest jednym z najważniejszych celów zaspokajania potrzeb ludności. w celu ochrony wody i środowiska gruntowo – wodnego niezbędnym jest ograniczenie do niezbędnego minimum źródeł stanowiących zagrożenie dla jakości wód podziemnych i powierzchniowych. Jednym z najważniejszych elementów mających wpływ na jakość oraz stan zasobów wodnych jest gospodarka ściekowa. W świetle takich uwarunkowań na terenie Powiatu będą podjęte działania mające na celu dalszą rozbudowę i modernizację sieci kanalizacyjnej oraz budowa nowych oczyszczalni ścieków.

Rys. 3. Rozmieszczenie oczyszczalni ścieków istniejących oraz projektowanych w aglomeracjach o $RLM \geq 2000$ w województwie podkarpackim, wg stanu na 31 grudnia 2012 r. [źródło: WIOŚ]

Powietrze

W Powiecie Przeworskim głównym źródłem emisji zanieczyszczeń do powietrza jest tzw. emisja antropogeniczna, wynikająca z działalności człowieka. Naturalne procesy zachodzące w przyrodzie (emisja naturalna) mają znaczenie marginalne i w niewielkim stopniu oddziałują na jakość powietrza. Na terenie Powiatu wystąpiły w 2011 roku przekroczenia poziomu docelowego B(a)P /rok. Obszar przekroczeń oznaczony jako Pk11sPkb(a)Pa14 jest to obszar o charakterze

miejskim i rolniczym; emitowany roczny ładunek B(a)P ze wszystkich typów źródeł wynosi 2 389,8 kg; stężenia średnie roczne osiągają maksymalnie 5,0 ng/m³; w stężeniach w obszarach miejskich przeważa emisja z ogrzewania indywidualnego, w obszarach pozamiejskich przeważa napływ.

Hałas

Na terenie Powiatu Przeworskiego, hałas występujący w środowisku to hałas przemysłowy (pochodzący od urządzeń i instalacji przemysłowych) oraz hałas komunikacyjny (drogowy i kolejowy). Hałas komunikacyjny stanowi poważny problem dla obszarów zurbanizowanych, a w szczególności dla zabudowy mieszkaniowej znajdującej się w zasięgu oddziaływania ważnych ciągów komunikacyjnych. Kontrola emisji hałasu komunikacyjnego była przeprowadzona w roku 2007 przez WIOŚ na terenie miasta Przeworsk w 24 punktach pomiarowych. Z analizy przeprowadzonych pomiarów hałasu wynika, że we wszystkich punktach pomiarowych poziom dopuszczalnego hałasu został przekroczony zarówno dla pory dnia, jak i pory nocy. Wielkość przekroczeń to od 1 do 13 dB. Największe przekroczenia odnotowano na ul. Krakowskiej, ul. Słowackiego 15, Lwowskiej 70 oraz Konopnickiej 25.

Hałas przemysłowy na terenie Powiatu Przeworskiego stanowi mniejsze zagrożenie ze względu na jego charakter lokalny, głównie występujące na terenach sąsiadujących z zakładami produkcyjnymi i usługowymi. Poziom hałasu przemysłowego dla każdego obiektu kształtuje się indywidualnie i zależy głównie od prowadzonych procesów technologicznych, wyposażenia parku maszynowego, zastosowanej izolacji hal produkcyjnych, zastosowanych urządzeń wentylacyjnych i klimatyzacyjnych, transportu na terenie zakładu oraz funkcji urbanistycznej sąsiadujących z nim terenów.

Pola elektromagnetyczne

Przez teren Powiatu Przeworskiego przebiegają linie wysokiego napięcia o napięciu znamionowym wyższym 400 kV oraz linie o napięciu znamionowym 110 kV. Rozwój źródeł pól elektromagnetycznych powoduje zarówno ogólny wzrost poziomu tła promieniowania elektromagnetycznego w środowisku, jak też zwiększenie liczby i powierzchni obszarów o podwyższonym poziomie natężenia promieniowania. Dotychczasowy wzrost poziomu tła elektromagnetycznego nie zwiększa istotnie zagrożenia środowiska i ludności. W dalszym ciągu poziom promieniowania w tle pozostaje wielokrotnie niższy od natężeń, przy których możliwe jest jakiegokolwiek szkodliwe oddziaływanie na organizm ludzki. Badania poziomów pól elektromagnetycznych przeprowadzone w 2011 r. w województwie podkarpackim nie wykazały przekroczeń dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych. Na podstawie wyników badań monitoringowych można stwierdzić, że poziomy promieniowania elektromagnetycznego w środowisku na obszarze województwa podkarpackiego są bardzo niskie. Uśredniony dla obszaru województwa poziom pola elektromagnetycznego w środowisku wyniósł w 2011 r. 0,26 [V/m] +/- 0,052 [V/m] i stanowił niespełna 4 % poziomu dopuszczalnego.

Odpady

System zagospodarowania odpadów komunalnych na obszarze Powiatu Przeworskiego oparty jest o odbiór odpadów niesegregowanych i segregowanych. Na terenie powiatu można wyróżnić obszary rolnicze, leśne, turystyczno - rekreacyjne, sadownicze oraz zurbanizowane. Ma to wpływ na strukturę odpadów komunalnych trafiających na składowiska. Na obszarze Powiatu Przeworskiego brak jest instalacji do zagospodarowania odpadów komunalnych. Zmieszane odpady ko-

munalne są kierowane do zagospodarowania w instalacjach do mechaniczno-biologicznego przetwarzania wskazanych dla danego regionu gospodarki odpadami. Na terenie Powiatu znajduje się pięć zamkniętych składowisk odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne w następujących miejscowościach: Bóbrka Kańczuga, Jawornik Polski, Pełnatycze, Przeworsk, Wylewa. Zauważalny jest wzrost wytwarzania odpadów. W 2011 r. wytworzono 9131,27 ton odpadów komunalnych, w tym z gospodarstw domowych 6639,96 ton. Najwięcej pochodziło z terenu miasta Przeworsk 4537,01 ton, a z gospodarstw domowych 3249,81 ton. Średnio jedna osoba z gospodarstwa domowego wytwarza na terenie powiatu 72,1 kg odpadów komunalnych.

Odnawialne źródła energii

Na terenie Powiatu Przeworskiego została wybudowana Mała Elektrownia Wodna w Przeworsku. Hydroelektrownia to przedsięwzięcie prywatne. Obok urządzenia piętrzącego pracują 3 turbiny Małej Elektrowni Wodnej o łącznej mocy 63 KW. Właścicielem urządzenia piętrzącego wodę (JAZU) na rzece Mleczka, wykonanego przez byłą Cukrownię „PRZEWORSK” w latach 50-tych w celu poboru wody do celów przemysłowych, od 18.11.2005 r. jest Miejska Gmina Przeworsk.

Spośród wytypowanych na terenie województwa podkarpackiego 32 perspektywicznych stref występowania wód geotermalnych, na terenie Powiatu Przeworskiego występują 2 zakwalifikowane do kategorii B i są to następujące strefy:

Nr V - rejon Miocin – Jarosław – Przeworsk,

Nr IX - rejon Próchnik – Kańczuga.

Obszary objęte przewidywanym znaczącym oddziaływaniem obejmują miejsca realizacji działań i zamierzeń wskazanych w Programie, które wyznaczają ramy dla późniejszych realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko. Są to tereny lokalizacji inwestycji strategicznych tj.

- a) budowa kanalizacji sanitarnej - gminy: Przeworsk, Adamówka, Tryńcza, Sieniawa, Kańczuga,
- b) budowa sieci wodociągowej – gminy: Przeworsk, Adamówka, Sieniawa, Kańczuga,
- c) budowa lub/i modernizacja oczyszczalni ścieków – gminy: Adamówka, Tryńcza, Kańczuga,
- d) budowa oczyszczalni przydomowych w gminie Jawornik Polski,
- e) modernizacja infrastruktury przeciwpowodziowej w gminach Sieniawa, Tryńcza,
- f) budowa zbiornika retencyjnego Sielecza w gminie Kańczuga i Manasterz w gminie Jawornik Polski ,
- g) modernizacja zbiorników wodnych – w programie nie określono lokalizacji,
- h) budowa obwodnicy Przeworska w ciągu drogi krajowej nr 4: miasto i gmina Przeworsk (wsie: Gwizdaj, Studzian, Rozbórz),
- i) budowa autostrady A4 Rzeszów Jarosław: miasto i gmina Przeworsk, gmina Tryńcza,
- j) budowa farm wiatrowych: gminy Przeworsk, Kańczuga, Gać,
- k) rekultywacja terenów poeksploatacyjnych w gminie Tryńcza,
- l) modernizacja ujęć wody w gminach Adamówka i Tryńcza.

Wariant zerowy.

W przypadku niepodjęcia zdecydowanych działań (określonych celami projektowanego dokumentu) sytuacja w zakresie stanu środowiska może ulec pogorszeniu, szczególnie dotyczy to czystości wód powierzchniowych i podziemnych, gleby oraz powietrza. Tereny cenne przyrodniczo również wymagają szczególnej dbałości a pozostawione bez opieki z biegiem czasu mogą ulec

zdeństowaniu. Bez rozwoju świadomości ekologicznej mieszkańców Powiatu (zarówno jej władz, dzieci i dorosłych) realizacja postawionych celów stanie pod znakiem zapytania, ponieważ to oni są odpowiedzialni zarówno za powodzenie i skuteczność zaplanowanych działań.

Wariant nie podejmowania żadnych działań ukierunkowanych na poprawę stanu środowiska zwany dalej wariantem zerowym, nie jest wskazany nie tylko ze względów ochrony zdrowia ludzi i środowiska, ale również z powodów gospodarczych. Wariant zerowy jest nie do zaakceptowania także ze względu na zobowiązania Polski w zakresie ochrony środowiska przyjęte podczas akcesji do Unii Europejskiej oraz szereg wymogów narzuconych w aktach prawnych.

Potencjalne zmiany stanu środowiska w przypadku braku realizacji Programu Ochrony Środowiska (POŚ):

- pogorszenie jakości wód powierzchniowych i podziemnych w związku ze zwiększonym wytwarzaniem ścieków oraz ich odprowadzaniem bez oczyszczenia,
- zmniejszanie się zasobów wodnych,
- wyczerpywanie się zasobów naturalnych,
- zwiększone zagrożenie suszą glebową,
- zagrożenie powodziowe,
- postępująca degradacja gleb i utrata ich dla rolnictwa,
- utrata różnorodności ekologicznej i cennych przyrodniczo terenów,
- degradacja walorów krajobrazu,
- pogorszenie jakości powietrza szczególnie w miastach,
- zwiększającą się liczbą mieszkańców narażonych na ponadnormatywne natężenie hałasu
- zwiększającą się liczbą mieszkańców narażonych na promieniowane elektromagnetyczne,
- wzrost zużycia surowców, wody i nadmierna eksploatacja kopalin,
- pogorszenie jakości życia mieszkańców,
- pogorszenie stanu zabytków w związku ze złym stanem środowiska.

W przypadku, gdy POŚ nie zostanie wdrożony negatywne trendy będą się pogłębiać, a zanieczyszczenie środowiska wzrastać. Realizacja Programu jest, więc konieczna.

5. Istniejące problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności dotyczące obszarów podlegających ochronie na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody.

Na terenie Powiatu zlokalizowanych jest 4 obszary NATURA 2000 oraz 1 proponowany przez organizację pozarządową w ramach Shadow List. Obszary Natura 2000 zlokalizowane są na obszarze gmin: Sieniawa, Adamówka, Tryńcza, Przeworsk, Jawornik Polski i Kańczuga. Ponadto występują 2 rezerваты przyrody: Lupa i Husówka oraz dwa obszary chronionego krajobrazu: Sieniawski Obszar Chronionego Krajobrazu i Przemysko - Dynowski Obszar Chronionego Krajobrazu. Do innych obszarów chronionych, mających istotną wartość ze względów przyrodniczych mają dwa użytki ekologiczne w gminie Adamówka: torfowisko w Majdanie Sieniawskim i torfowisko w miejscowości Cieplice oraz 77 pomników przyrody.

Największym problemem związanym z ochroną różnorodności przyrodniczej jest silna antropopresja na tereny cenne przyrodniczo. Związane jest to z zajmowaniem tych terenów pod zabudowę mieszkaniową czy lotniskową. Lokalizacja inwestycji na obszarach chronionych, których powierzchnia na obszarze Powiatu jest rozległa, może z dużym prawdopodobieństwem powodować konflikty społeczne. Zagrożeniem dla bioróżnorodności jest coraz rzadszy wypas zwierząt na pastwiskach, introdukcja obcych, ekspansywnych gatunków, monokultura i zwiększanie powierzchni gospodarstw rolnych, odwadnianie, osuszanie torfowisk, bagien i łąk. Problemem jest również

brak Planów Zadań Ochronnych dla obszarów NATURA 2000. W Programie wśród zaplanowanych zadań zwrócono uwagę na konieczność prowadzenia czynnej ochrony na obszarach objętych wielkoobszarowymi formami ochrony przyrody oraz tworzenie i wdrażanie zapisów PZO. Teren gmin, gdzie znajdują się obszary chronione NATURA 2000 jest głównie rolniczy, stąd zagrożenie dla środowiska powodują głównie stosowane przez rolników nawozy powodujące spływy np. azotu. Wśród celów zawartych w Programie są między innymi optymalne zużycie nawozów mineralnych i środków ochrony roślin, zapewnienie wzrostu poziomu świadomości ekologicznej wśród rolników, zmniejszenie chemizacji gleb i wdrażanie rolnictwa ekologicznego.

Zagrożeniem dla obszarów chronionych jest także przecinanie tych terenów elementami infrastruktury technicznej i komunikacyjnej. Infrastruktura taka w szczególności drogi stanowią barierę dla przemieszczających się zwierząt, zagrożenie dla ich życia lub powodują zmianę ich tras migracyjnych. Zwiększająca się presja turystyczna na tereny cenne przyrodnicze jest także dużym zagrożeniem. Nadmierna penetracja wiąże się z bezpośrednim niszczeniem cennych gatunków roślin, płoszeniem zwierząt, zwiększonym hałasem, zaśmiecaniem i tworzeniem nielegalnych wysypisk śmieci. Zanikanie cennych siedlisk powodowane jest także zmianami stosunków wodnych np.: niewłaściwym prowadzeniem melioracji, czy użytkowaniem terenu. Intensyfikacja produkcji rolniczej, złe wykorzystanie środków ochrony roślin, likwidacja śródpolnych zadrzewień i oczek wodnych prowadzi do ubożenia i degradacji krajobrazu oraz ograniczenia liczebności wielu gatunków roślin i zwierząt niekiedy nawet zaniku ich lokalnych populacji. Podczas realizacji zadań obejmujących właśnie rozwój turystyki i budowę obiektów infrastruktury (drogi, kanalizacja) należy zawsze brać pod uwagę tzw. zrównoważony rozwój. Zidentyfikowane problemy odnoszą się zarówno do obszarów chronionych w ramach krajowego systemu ochrony jak i obszarów objętych ochroną w ramach Natura 2000 oraz innych terenów cennych przyrodniczo.

W Programie Ochrony Środowiska zwrócono uwagę między innymi na konieczność podejmowania działań w sprawie edukacji ekologicznej, monitoringu zagrożeń, opracowania i realizacji planów urządzania lasów. Działania w zakresie zalesień powinny być prowadzone m.in. na obszarach charakteryzujących się słabą jakością gleb, mało przydatnych lub nieprzydatnych rolniczo, a także zdegradowanych i zdewastowanych przez działalność przemysłową, narażonych na erozję oraz osuwiskowych. Należy jednak pamiętać by nie zalesiać ekosystemów cennych przyrodniczo np. torfowiska, murawy kserotermiczne, półnaturalne łąki (powinny pełnić rolę użytków ekologicznych). Nie należy też zwiększać lesistości na obszarach o wysokim wskaźniku lesistości, a faktyczne wyznaczenie gruntów do zalesień powinno nastąpić po uwzględnieniu uwarunkowań natury organizacyjno-przestrzennej, względów ekologiczno-krajobrazowych oraz spraw własności (krajowy program zwiększania lesistości).

Biorąc pod uwagę cenne siedliska przyrodnicze i ostoje ptaków należy zwrócić uwagę na zapobieganie i przeciwdziałanie naruszaniu równowagi biologicznej. w zasięgu obszarów NATURA 2000 nie powinno się wykonywać melioracji, które pełniąc funkcję odwadniającą powodują przesuszenie wielu siedlisk, a także zniszczenie lub degradację obszarów mokradłowych. Ponadto w rejonie wymienionych obszarów chronionych nie powinny przebiegać drogi o dużym natężeniu ruchu, w szczególności pojazdy ciężarowe należy kierować na inne trasy. Szczegółowej analizy, jeśli chodzi o lokalizację siedlisk przyrodniczych i kierunki migracji ptaków wymagają takie inwestycje strategiczne jak farmy wiatrowe i instalacja termicznego przetwarzania odpadów.

Duże przekształcenia i degradacje powierzchni ziemi, naruszenie mechaniczne i chemiczne pokrywy gleby pojawiają się w wyniku eksploatacji surowców naturalnych. Powiat posiada duże zasoby kopalin, w związku z czym należy zwrócić uwagę na racjonalne ich wydobywanie

i wykonywanie rekultywacji. Kierunek rekultywacji należy dostosować do charakteru otaczającego krajobrazu.

Bardzo dużym problemem Powiatu jest brak w pełni rozwiniętej sieci kanalizacyjnej i wodociągowej na terenach wiejskich i miejskich. W celu ochrony wody i środowiska gruntowo – wodnego Program zakłada systematyczną rozbudowę sieci wodociągowej i kanalizacyjnej, porządkowanie gospodarki ściekami deszczowymi, modernizacja oczyszczalni ścieków w gminach Adamówka, Tryńcza, Kańczuga.

Ze względu na istniejące zagrożenie powodziowe zaproponowano m.in. zwiększenie retencji rzek oraz modernizację i konserwację urządzeń melioracji szczegółowych. Ponadto zwrócono uwagę na konieczność opracowania planów ochrony przeciwpowodziowej oraz planów zarządzania kryzysowego. Zagrożenie pożarowe obejmuje kompleksy leśne oraz tereny wiejskie. Rolniczy charakter Powiatu wiąże się z dużym zagrożeniem pożarowym, wynikającym z faktu uprawy, składowania i przetwórstwa płodów rolnych oraz dużą ilością, gęstością i stanem zabudowań gospodarstw rolnych.

Problemem w powiecie jest emisja niska związana z paleniskami domowymi oraz transportem samochodowym i związany z tym wzrost emisji dwutlenku węgla. Poprawa jakości powietrza może nastąpić poprzez zamianę kotłowni węglowych na gazowe. Wiele obiektów wymaga termomodernizacji a realizacja tego zadania również wpłynie korzystnie na jakość powietrza i spowoduje oszczędność surowców naturalnych. Wykorzystanie energii ze źródeł odnawialnych jest jednym z istotnych komponentów zrównoważonego rozwoju przynoszącego wymierne efekty ekologiczno-ekonomiczne. Wzrost udziału odnawialnych źródeł energii w bilansie paliwowo energetycznym powinien przyczynić się do poprawy efektywności wykorzystania oraz do poprawy stanu środowiska. Budowa farm wiatrowych w gminach Przeworsk, Kańczuga, Gać, spowoduje wzrost bezpieczeństwa energetycznego Powiatu oraz ograniczenia emisji zanieczyszczeń do środowiska naturalnego

Na terenie Powiatu Przeworskiego występuje duża i średnia uciążliwość hałasu panującego w sąsiedztwie głównych ulic, co oznacza konieczność modernizacji dróg i transportu zbiorowego oraz odpowiednie utrzymanie zieleni.

Wskazane problemy środowiskowe na terenie Powiatu znajdują rozwiązanie w ramach działań zaproponowanych do realizacji w projekcie Programu Ochrony Środowiska. Realizacja zadań prowadzić będzie do poprawy stanu środowiska i zapobiegania pogłębianiu się tych problemów.

6. Cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym, istotne z punktu widzenia projektowanego dokumentu, oraz sposoby, w jakich te cele i inne problemy środowiska zostały uwzględnione podczas opracowywania dokumentu.

Dokumenty Unii Europejskiej:

- Dyrektywa 96/61/WE z 24 września 1996 r. w sprawie zintegrowanego zapobiegania i ograniczania (kontroli) zanieczyszczeń, zwana popularnie Dyrektywą IPPC,
- Dyrektywa Rady 96/62/WE z dnia 27 września 1996 r. w sprawie oceny i zarządzania jakością otaczającego powietrza,
- Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/29/WE z dnia 23 kwietnia 2009 r. zmieniająca dyrektywę 2003/87/WE w celu usprawnienia i rozszerzenia wspólnotowego systemu handlu uprawnieniami do emisji gazów cieplarnianych,
- Dyrektywa Rady 79/409/EWG z dnia 2 kwietnia 1979 roku w sprawie ochrony dzikiego ptactwa,

- Dyrektywa Rady 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 r. w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory,
 - Dyrektywa 2000/60/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 października 2000 r. ustanawiająca ramy wspólnotowego działania w dziedzinie polityki wodnej,
 - Dyrektywa Rady 91/271/EWG ze zmianami z dnia 21 maja 1991 r. dotycząca oczyszczania ścieków komunalnych,
 - Dyrektywa Rady 91/676/EWG z dnia 12 grudnia 1991 r. dotycząca ochrony wód przed zanieczyszczeniami powodowanymi przez azotany pochodzenia rolniczego,
 - Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2006/12/WE z dnia 5 kwietnia 2006 r. w sprawie odpadów - tzw. dyrektywa ramowa,
 - Dyrektywa 2006/11/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 15 lutego 2006 r. w sprawie zanieczyszczenia spowodowanego przez niektóre substancje niebezpieczne odprowadzane do środowiska wodnego Wspólnoty (Wersja ujednolicona),
 - Dyrektywa Rady 91/689/EWG z dnia 12 grudnia 1991 r. w sprawie odpadów niebezpiecznych, zmieniona Dyrektywą Rady 94/31/WE i rozporządzeniem 166/2006,
 - Dyrektywa 99/31/WE z dnia 26 kwietnia 1999 r. w sprawie składowania odpadów, zmieniona rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady 1882/2003,
 - Dyrektywa Rady 86/278/EWG z dnia 12 czerwca 1986 r. w sprawie ochrony środowiska, w szczególności gleby w przypadku wykorzystywania osadów ściekowych w rolnictwie,
- W 1996 r. Unia Europejska przyjęła dyrektywę w sprawie oceny i zarządzania jakością otaczającego powietrza (96/62/WE), na jej podstawie wydano „dyrektywy córki” zaostrzające wymagania wobec stężeń SO₂, NO₂, NO_x, pyłu zawieszonego i ołowiu (99/30/WE), wprowadzono wymagania dotyczące dopuszczalnych stężeń tlenu węgla, benzenu (2000/69/WE) i ozonu (2002/3/WE). W 2001 r. zaostrzono także wymagania dotyczące dopuszczalnych poziomów emisji zanieczyszczeń do powietrza z dużych instalacji energetycznego spalania (2001/80/WE). w tym samym roku przyjęto dyrektywę 2001/77/WE w sprawie promocji elektryczności ze źródeł odnawialnych na wewnętrznym rynku energii elektrycznej. Promocja odnawialnych źródeł energii (OZE) na rynku UE ma na celu m.in. zapewnienie bardziej efektywnej ochrony powietrza przed zanieczyszczeniem.
- W grudniu 2008 r. UE przyjęła zintegrowany pakiet działań w obszarze energii i zmian klimatu, zawierający ambitne cele, które mają zostać zrealizowane do 2020 r. Strategia ta ma skierować Europę na właściwe tory – ku przyjaznej dla środowiska przyszłości z gospodarką o niskim poziomie emisji CO₂ i racjonalnym zużyciu energii. Cele te polegają na:
- zmniejszeniu ilości gazów cieplarnianych o 20 proc. (a nawet 30 proc. w przypadku zawarcia odpowiedniego porozumienia międzynarodowego),
 - zmniejszeniu o 20 proc. zużycia energii dzięki lepszej efektywności energetycznej,
 - zwiększeniu do 20 proc. udziału energii odnawialnej w całkowitym zużyciu energii.
- Zgodnie z dyrektywą ramową w zakresie ochrony wód (2000/60/UE), dobra jakość wód powierzchniowych i podziemnych w Unii Europejskiej powinna być osiągnięta przynajmniej po 15 latach o daty wejścia tego aktu prawnego w życie tj. do dnia 22 grudnia 2015 r. Dyrektywa ramowa ma przyczynić się do zabezpieczenia zaopatrzenia w wodę w ilości i o jakości potrzebnej dla zrównoważonego gospodarowania zasobami wodnymi. Realizacja ustaleń dyrektywy oznacza dla Polski pozostawienie wód powierzchniowych w stanie ukształtowanym przez przyrodę i jednocześnie, na wyznaczonych odcinkach lub akwenach:
- wykorzystywanie wód w zbiorowym zaopatrzeniu w wodę do picia,
 - wykorzystywanie do celów kąpielowych,

- wykorzystywanie w celu bytowania ryb łososiowatych lub przynajmniej karpiowatych, spełniając odpowiednie wymagania na obszarach chronionych. Do 2015 należy osiągnąć, co najmniej 75% poziom usuwania biogenów w dorzeczach Wisły i Odry. Istotne jest, więc zaprzestanie zrzutu substancji niebezpiecznych do wód, ograniczenie zrzutu pozostałych substancji, nieodpuszczenie do przyrostu ładunku azotu ze źródeł rolniczych. Wymaga to modernizacji i budowy oczyszczalni ścieków.

Dokumenty krajowe:

Wśród dokumentów krajowych istotnych z punktu widzenia projektowanego dokumentu są:

- Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2008 roku Nr 25, poz. 150, z późn. zm.)
- Ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2004 r. Nr 92, poz. 880, z późn. zm.)
- Krajowy Program Oczyszczania Ścieków Komunalnych – aktualizacja z dnia 1 lutego 2011 r.
- Polityka Ekologiczna Państwa w latach 2009 – 2012 z perspektywą do roku 2016 (M.P. z 2009r. Nr 34, poz. 501)
- Strategia Rozwoju Województwa Podkarpackiego na lata 2007-2020
- Program Ochrony Środowiska Województwa Podkarpackiego

Polityka Ekologiczna podaje następujące cele do roku 2016:

W dziedzinie ochrony przyrody: Podstawowym celem jest zachowanie bogatej różnorodności biologicznej polskiej przyrody na różnych poziomach organizacji: na poziomie wewnątrzgatunkowym (genetycznym), gatunkowym oraz ponadgatunkowym (ekosystemowym), wraz z umożliwieniem zrównoważonego rozwoju gospodarczego kraju, który w sposób niekonfliktowy współistnieje z różnorodnością biologiczną.

W ochronie wód: Do końca 2015 r. Polska powinna zapewnić 75% redukcji całkowitego ładunku azotu i fosforu w ściekach komunalnych kończąc krajowy program budowy oczyszczalni ścieków i sieci kanalizacyjnych dla wszystkich aglomeracji powyżej 2 000 RLM.

W dziedzinie jakości powietrza: Najważniejszym zadaniem będzie dążenie do spełnienia przez RP zobowiązań wynikających z Traktatu Akcesyjnego oraz z dwóch dyrektyw unijnych. z Dyrektywy LCP wynika, że emisja z dużych źródeł energii, o mocy powyżej 50 MW, już w 2008 r. nie powinna być wyższa niż 454 tys. ton dla SO₂ i 254 tys. ton dla NO_x. Limity te dla 2010 r. wynoszą dla SO₂ - 426 tys., dla NO_x - 251 tys. ton, a dla roku 2012 wynoszą dla SO₂ - 358 tys. ton, dla NO_x - 239 tys. ton.

W ochronie przed hałasem i promieniowaniem elektromagnetycznym: Działania zmierzające do ochrony społeczeństwa przed ponadnormatywnym działaniem hałasu należą do kompetencji władz samorządowych. Jest konieczne pilne sporządzenie map akustycznych dla miast powyżej 100 tys. mieszkańców oraz dla dróg krajowych i lotnisk, a także wynikających z nich programów ochrony przed hałasem. Szczególnie ważna jest likwidacja źródeł hałasu przez tworzenie stref wolnych od transportu, ograniczenie szybkości ruchu, wymianę taboru tramwajowego na mniej hałaśliwy, a także budowę ekranów akustycznych. Istotne też jest wykorzystywanie planowania przestrzennego dla rozdzielania potencjalnych źródeł hałasu od terenów mieszkaniowych. Konieczny jest też rozwój systemu monitoringu hałasu.

Cele ustanowione przez prawo krajowe, transponowane z prawa unijnego, a także przez Plany i Programy szczebla wojewódzkiego zostały uwzględnione w omawianych dokumentach poprzez zintegrowanie poszczególnych celów i zadań szczegółowych wyznaczonych do realizacji dla Po-

wiatu Przeworskiego. Poprawa jakości wód będzie więc realizowana poprzez rozbudowę oczyszczalni ścieków, budowę kanalizacji sieciowej oraz sieci wodociągowej. Zmniejszenie emisji azotu ze źródeł rolniczych ma być wynikiem optymalnego zużycia nawozów wśród rolników i upowszechniania Kodeksu Dobrej Praktyki Rolniczej. Poprawa jakości powietrza nastąpi dzięki budowie sieci gazowych, termomodernizacji obiektów, usuwaniu azbestu. Modernizacja dróg poprawi parametry akustyczne, szczególnie przy zastosowaniu ekranów dźwiękochłonnych.

7. Przewidywane znaczące oddziaływania na środowisko.

Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Przeworskiego na lata 2013-2016 z perspektywą do roku 2020 przedstawia zamierzenia mające na celu poprawę sytuacji w środowisku naturalnym. Generalne założenie Programu jest proekologiczne, ale w trakcie realizacji zaplanowanych przedsięwzięć mogą wystąpić nowe, szczególne oddziaływania na środowisko.

Najważniejszym zagrożeniem dla środowiska związanym z realizacją Programu będzie nieterminowe realizowanie zapisanych w nim działań. Dotyczy to przede wszystkim realizacji zadań związanych z rozbudową oczyszczalni, kanalizacji, budową i modernizacją infrastruktury przeciwpowodziowej, w tym zbiorników retencyjnych.

Ochrona przyrody i krajobrazu, zrównoważona gospodarka leśna:

Zadania zaplanowane do realizacji w związku z ochroną przyrody mają na celu zwiększenie bioróżnorodności oraz ochronę siedlisk, walorów przyrodniczych i krajobrazowych Powiatu. Przedsięwzięcia te pozwolą na ograniczenie niszczenia walorów przyrodniczo-krajobrazowych, fragmentacji ekosystemów i utraty bioróżnorodności, co obecnie wiąże się z rozwojem sieci transportowej, przemysłu, intensyfikacją rolnictwa. Aby zapewnić możliwość migracji gatunkom konieczne jest stworzenie korytarzy ekologicznych, które umożliwią im swobodne przemieszczanie się. Wprowadzenie zadrzewień i zakrzewień śródpolnych wpłynie korzystnie na gleby i zachowanie różnorodności biologicznej, ponieważ stanowią one ostoje i ułatwiają migrację wielu organizmów, które w nieróżnorodnym krajobrazie rolniczym nie mogłyby bytować. Stanowią one element krajobrazowy i biotyczny. Szczególną rolę w ochronie różnorodności biologicznej spełniają lasy, ponieważ pomimo znaczących przekształceń nadal zachowują duży stopień naturalności, cechują się znacznym zróżnicowaniem siedlisk i są ostoją wielu gatunków roślin i zwierząt, a także stanowią ważne ogniwo spajające inne ekosystemy i znacząco wpływają na ich stan.

Tab.2. Potencjalne oddziaływania na środowisko w ramach ochrony przyrody.

Zadanie	Powie- trze	Hałas	Wody	Przy- roda	Gleby	Krajo- braz	Zabyt- ki	Zdro- wie ludzi
Wspieranie działań na rzecz inwestycji turystyczno-sportowych	0	0	0	0/+	0	+	0	+
Współdziałanie w organizacji ponadregionalnych wydarzeń turystycznych, sportowych i kulturalnych	0	0	0	0	0	0	+	+
Organizowanie konferencji, seminariów	0	0	0	+	0	0	0	+

i warsztatów propagujących rolę obszarów chronionych w zrównoważonym rozwoju powiatu.								
Wykonanie zabiegów pielęgnacyjnych i ochronnych istniejących pomników przyrody	0	0	0	+	0	+	0	0
Opracowanie strategii rozwoju turystyki w powiecie przeworskim do 2020 r.	0	0	0	+	0	+	+	+
Preferowanie na terenach podlegających wszelkim formom ochrony lokalizacji wyłącznie przedsięwzięć o „czystych” technologiach	+	+	+	+	+	+	+	+
Tworzenie dogodnych warunków do rozwoju kompleksów wypoczynkowych i rekreacyjnych, zrównoważony rozwój turystyki na obszarach cennych przyrodniczo	+	+	+	+	+	+	+	+
Egzekwowanie wymogów ochrony przyrody w dokumentach planistycznych	0	0	0	+	0	+	0	0
Zachowanie i ochrona istniejących zasobów przyrodniczych na terenie obszarów Natura 2000	0	0	0	+	0	+	0	0

+ oddziaływanie pozytywne

- oddziaływanie negatywne

0 – brak oddziaływania

Tab.3.Potencjalne oddziaływania na środowisko w ramach ochrony lasów.

Zadanie	Powie- trze	Hałas	Wody	Przy- roda	Gleby	Krajo- braz	Zabyt- ki	Zdro- wie ludzi
Kontrola nad właściwym utrzymaniem i zagospodarowaniem lasów niestanowiących własności Skarbu Państwa	+	0	0	+	0	+	0	+
Wspieranie inwestycji małej infrastruktury wraz z miejscami	0	0	0	0	0	-		+

postojowymi na obszarach leśnych								
Działania na rzecz prowadzenia prawidłowej gospodarki leśnej	0	0	0	+	0	0+	0	0
Wspieranie i popularyzacja inicjatyw podejmowanych na rzecz zwiększenia lesistości terenu Powiatu	+	0	0	+	0	+	0	+
Powiększanie zwartych kompleksów leśnych, leśnych pasów izolacyjnych, lokalne zadrzewianie	+	0	0	+	0	+	0	0
Działania na rzecz zwiększania różnorodności biologicznej lasów	0	0	0	+	0	0	0	0
Wdrożenie i monitoring Programu zwiększania lesistości	+	0	0	+	0	+	0	0
Odbudowa powierzchni zniszczonej przez huragany i pożary	0	0	0	+	0	+	0	0

+ oddziaływanie pozytywne

- oddziaływanie negatywne

0 – brak oddziaływania

Ochrona gleb i kopalin:

Degradację gleb powodują m.in. złe wykorzystywanie nawozów i środków ochrony roślin czy niewłaściwie zabiegi agrotechniczne. Korzystne oddziaływanie na gleby będą miały przedsięwzięcia zawarte w rozdziale 5.3. i 5.4. tab.10,11 Programu Ochrony Środowiska. Przede wszystkim przyczynią się do zachowania właściwego chemizmu gleb i zapobiegają ich degradacji. Właściwe postępowanie z środkami ochrony roślin i nawozami pozwoli także ograniczyć przedostawanie się pierwiastków biogenych do wód podziemnych i powierzchniowych, co jest szczególnie ważne w przypadku zbiorników wodnych, ponieważ zmniejsza ich eutrofizację. Istotnym działaniem jest wdrażanie rolnictwa ekologicznego. Rekultywacja terenów zdegradowanych pozwala przywrócić teren do produkcji rolnej, leśnej czy na cele rekreacyjne. Należy także dążyć do likwidacji i rekultywacji wyrobisk poeksploatacyjnych, ponieważ są to często miejsca nielegalnego gromadzenia odpadów. Szczególnie korzystne jest ponowne zagospodarowanie terenów zdegradowanych na cele gospodarcze i przemysłowe, ponieważ w ten sposób nie jest potrzebne przeznaczanie terenów rolniczych czy leśnych na tą działalność. Działania rekultywacyjne powinny być prowadzone w kierunku najbardziej optymalnym dla środowiska oraz zgodnie z kierunkami zagospodarowania przestrzennego.

Tab.4.Potencjalne oddziaływania na środowisko w ramach ochrony gleb i kopalin.

Zadanie	Powie- trze	Hałas	Wody	Przyroda	Gleby	Krajo- braz	Zabytki	Zdro- wie ludzi
Przywracanie wartości użytkowej gruntom zdegradowanym - rekultywacja	0	0	+	0	+	+	0	0
Wypracowanie programu wdrażania metod ekologicznych w gospodarstwach	0	0	0	0	+	0	0	+
Optymalne zużycie nawozów mineralnych i środków ochrony roślin, zapewnienie wzrostu poziomu świadomości ekologicznej wśród rolników	0	0	+	0	+	0	0	+
Zmniejszenie chemiczacji gleb	0	0	0	0	+	0	0	+
Zalesianie gruntów o niskiej przydatności rolniczej	0	0	0	0	+	+	0	0
Wdrażanie rolnictwa ekologicznego prowadzenie upraw bez użycia nawozów sztucznych, gospodarowanie odpadami i energią w sposób mający niewielki wpływ na środowisko.	0	0	0	0	+	0	0	+
Wdrażanie programów rolno środowiskowych	0	0	0	0	+	0	0	0
Rekultywacja terenów poeksploatacyjnych zgodnie z kierunkami zagospodarowania przestrzennego	0	0	+	0	+	+	0	0
Ograniczenie nielegalnej eksploatacji kopalin	0	0	0	0	+	+	0	0

+ oddziaływanie pozytywne

- oddziaływanie negatywne

0 – brak oddziaływania

Gospodarka wodno- ściekowa:

W ramach poprawy jakości i ochrony wód realizowane będą zadania zawarte w rozdziale 6.1 tab.17 Programu Ochrony Środowiska. Podstawowe zadania obejmują budowę sieci kanalizacji, wodociągów oraz modernizację oczyszczalni i ujęć wody. Funkcjonowanie takich obiektów jak oczyszczalnie ścieków powodują również negatywne skutki dla środowiska. W fazie eksploatacji może powodować uciążliwości odorowe, szczególnie przy niewłaściwie prowadzonej eksploatacji, emisje hałasu i wzrost ilości wytwarzanych odpadów. W związku z tym przy projektowaniu i budowie oczyszczalni należy opracować system zagospodarowania powstających odpadów. Inwestycja taka powoduje także nieodwracalne przekształcenia terenu i zmiany w krajobrazie. w przypadku dużych oczyszczalni konieczne może być także wprowadzenie ograniczeń w użytkowaniu terenów przyległych. W miejscach zrzutu wód spodziewać można się także niekorzystnego oddziaływania na faunę i florę odbiornika. Inwestycje takie jak oczyszczalnie ścieków nie stwarzają podczas normalnej eksploatacji znaczących zagrożeń dla środowiska. Z uwagi jednak na znaczące oddziaływania w przypadku awarii lub wypadku wskazana jest stała kontrola stanu technicznego tych instalacji, jak również opracowanie szczegółowych planów usuwania skutków awarii.

Generalnie realizacja tych zadań i inwestycji spowoduje jednak pozytywny wpływ na środowisko m.in. poprzez zmniejszenie ilości odprowadzanych do środowiska ścieków nieoczyszczonych ze źródeł komunalnych i przemysłowych oraz ograniczenie spływu zanieczyszczeń obszarowych. Realizacja tych działań jest niezbędna i w efekcie korzystna dla środowiska.

Zabiegi melioracyjne pozwalają utrzymać właściwe stosunki wodno-powietrzne w glebach powstrzymując ich degradację. Melioracje należy prowadzić tak, aby nie prowadziły do zaniku śródpolnych oczek wodnych, stanowiących element krajobrazu oraz specyficzne ekosystemy. Zagrożeniem przy braku utrzymania właściwej sprawności tych urządzeń jest jednak możliwość nadmiernego osuszania gruntów, co prowadzi do murszenia gleb.

Planowane do budowy zbiorniki retencyjne także mogą wpływać negatywnie na środowisko. Bardzo silnie zaburzają naturalny reżim hydrologiczny rzek. Zbiorniki retencyjne wydłużają okresy niskich stanów wody oraz skrajnie ograniczają okresowe zalewanie dolin. Poniżej zbiorników dochodzi niejednokrotnie do erozji dennej. Prowadzi to również do spadku poziomu wód w rzece i w rezultacie wód gruntowych w dolinie. W ślad za tym następuje ustępowanie lasów łęgowych, zamieranie starszych drzew a także przesuszenie doliny. Budowa powoduje także przerwanie ciągłości rzeki, a więc transportu rumowiska wleczonego, przerwanie szlaków wędrówek ryb i możliwości przemieszczania się w górę rzeki niektórych gatunków zwierząt bezkręgowych. Przegrodzenie rzeki sprawia również, że materiał wleczony po dnie gromadzi się przed zaporą czołową zbiornika. Przy niskich przepływach, na skutek rozkładu zawartych w nim substancji organicznych, może dojść do deficytów tlenowych, śnięć ryb i innych organizmów wodnych. Przewidywane znaczące oddziaływanie obejmuje gminy: Przeworsk, Kańczuga, Adamówka, Tryńcza, Sienawa oraz miasto Przeworsk. Oddziaływanie występuje również podczas realizacji inwestycji (hałas, emisja do powietrza, ingerencja w grunt) w związku z pracą sprzętu ciężkiego i prowadzeniem wykopów. Oddziaływanie to jest jednak krótkotrwałe i o małym zasięgu.

Tab.5.Potencjalne oddziaływania na środowisko w ramach gospodarki wodno ściekowej.

Zadanie	Powietrze	Hałas	Wody	Przyroda	Gleby	Krajobraz	Zabytki	Zdrowie ludzi
Rozbudowa sieci kanalizacyjnej w mieście i gminie Przeworsk , gminie Adamówka (Krasne, Dobcza, Pawłowa, część Cieplic), gminie Tryńcza (Gniewczyna Łańcucka – Zawisłocze i Gniewczyna Tryniecka – Zawisłocze, Wólka Ogryzkowa, Gniewczyna Łańcucka), gminie Sieniawa (Czerwona Wola i część Czerc) i gminie Kańczuga (Rączyna)	- (oddziaływanie chwilowe)	- (oddziaływanie chwilowe)	+	0	- (oddziaływanie chwilowe)	0	0	+
Rozbudowa sieci wodociągowej w gminach Przeworsk, Adamówka, Sieniawa, Kańczuga	- (oddziaływanie chwilowe)	- (oddziaływanie chwilowe)	+	0	- (oddziaływanie chwilowe)	0	0	0
Objęcie monitoringiem wszystkich źródeł zanieczyszczenia mogących mieć wpływ na jakość wód podziemnych	0	0	+	0	+	0	0	0
Kontrola istniejących urządzeń kanalizacji i sieci deszczowej	0	0	+	0	+	0	0	0
Budowa oczyszczalni przydomowych	-	- (oddziaływanie chwilo-	+	0	+	0	0	+

		lowe)						
Modernizacja oczyszczalni ścieków w gminach Adamówka, Tryńcza, Kańczuga	-	- (oddziaływanie chwilowe)	+	0	+	0	0	+
Modernizacja i rozbudowa systemu melioracji wodnych	0	0	+	0	+	0	0	0
Przywracanie naturalnego charakteru ciekom	0	0	+	0	+	+	0	0
Budowa/modernizacja ujęć wody i stacji uzdatniania	0	- (oddziaływanie chwilowe)	-	0	+	0	0	+
Realizacja programów działań na obszarach szczególnie narażonych na azotany pochodzenia rolniczego	0	0	+	0	+	0	0	+

+ oddziaływanie pozytywne

- oddziaływanie negatywne

0 – brak oddziaływania

Jednolite części wód narażone na oddziaływanie inwestycji strategicznych obejmują:

- w gminie Adamówka: Lubienia, Żłota I, Lubinka, Radawka,
- w gminie Sieniawa: Dopływ spod Czerc, Dopływ spod Ścieżek, Dopływ spod Sieniawy, Czerniawa, San od Huczek do Wisłoka bez Wisłoka, Lubienia,
- w gminie Tryńcza: Wisłok od Starego Wisłoka do ujścia, Przykopa, Strzyganka,
- miasto i gmina Przeworsk: Mirociński, Mleczka od Łopuszki do ujścia z Mleczką Wschodnią od Węgierki, Nowosiółka, Przykopa, Strzyganka,
- w gminie Kańczuga: Potok Średni, Mleczka od Łopuszki do ujścia z Mleczką Wschodnią od Węgierki, Pantalówka, Mleczka do Łopuszki, Markówka,
- w gminie Jawornik Polski: Mleczka do Łopuszki.

Poniżej w tabeli podano ocenę JCWP narażonych na oddziaływanie inwestycji strategicznych.

Tab.6. Wykaz jednolitych części wód powierzchniowych na terenie Powiatu Przeworskiego narażonych na oddziaływanie skutków realizacji Programu.

Jednolita część wód powierzchniowych (JCWP)		Lokalizacja				Typ JCWP	Status	Ocena stanu	Ocena ryzyka nieosiągnięcia celów środowiskowych
Europejski kod JCWP	Nazwa JCWP	Scalona część wód powierzchniowych (SCWP)	Region wodny	Obszar dorze-cza					
				Kod	Nazwa				
PLRW20001722589	Lubienia	GW0814	region wodny Górnej Wisły	2000	obszar dorze-cza Wisły	Potok nizinny piaszczysty (17)	natu-ralna część wód	zły	niezagrożona
PLRW20001722729	Złota I	GW0829	region wodny Górnej Wisły	2000	obszar dorze-cza Wisły	Potok nizinny piaszczysty (17)	silnie zmie-niona część wód	dobry	niezagrożona
PLRW200017227129	Lubinka	GW0828	region wodny Górnej Wisły	2000	obszar dorze-cza Wisły	Potok nizinny piaszczysty (17)	natu-ralna część wód	zły	Niezagrożona
PLRW200017225689	Radawka	GW0827	region wodny Górnej Wisły	2000	obszar dorze-cza Wisły	Potok nizinny piaszczysty (17)	natu-ralna część wód	zły	Niezagrożona
PLRW20001722578	Dopł. spod Sieniawy	GW0814	region wodny Górnej Wisły	2000	obszar dorze-cza Wisły	Potok nizinny piaszczysty (17)	natu-ralna część wód	zły	niezagrożona
PLRW200017225692	Dopł. spod Ścieżek	GW0827	region wodny Górnej Wisły	2000	obszar dorze-cza Wisły	Potok nizinny piaszczysty (17)	natu-ralna część wód	zły	Niezagrożona

PLRW200017225694	Dopł. spod Czerc	GW0827	region wodny Górnej Wisły	2000	obszar dorze-cza Wisły	Potok nizinny piaszczysty (17)	natu-ralna część wód	zły	Niezagrożona
PLRW20001722576	Czerniawa	GW0814	region wodny Górnej Wisły	2000	obszar dorze-cza Wisły	Potok nizinny piaszczysty (17)	natu-ralna część wód	zły	niezagrożona
PLRW2000192259	San od Huczek do Wisłoka, bez Wisłoka	GW0814	region wodny Górnej Wisły	2000	obszar dorze-cza Wisły	Rzeka nizinna piaszczysto-gliniasta (19)	natu-ralna część wód	dobry	Niezagrożona
PLRW20001922699	Wisłok od Starogo Wisłoka do ujścia	GW0822	region wodny Górnej Wisły	2000	obszar dorze-cza Wisły	Rzeka nizinna piaszczysto-gliniasta (19)	silnie zmie-niona część wód	zły	Niezagrożona
PLRW200016226898	Strzyganka	GW0823	region wodny Górnej Wisły	2000	obszar dorze-cza Wisły	Potok nizinny lessowo-gliniasty (16)	silnie zmie-niona część wód	zły	Niezagrożona
PLRW200017225749	Przykopa	GW0814	region wodny Górnej Wisły	2000	obszar dorze-cza Wisły	Potok nizinny piaszczysty (17)	natu-ralna część wód	zły	Niezagrożona
PLRW200016226894	Mirociński	GW0823	region wodny Górnej Wisły	2000	obszar dorze-cza Wisły	Potok nizinny lessowo-gliniasty (16)	natu-ralna część wód	zły	Niezagrożona

PLRW200019226899	Mlecza od Łopuszki do ujścia z Mleczką Wschodnią od Węgierki	GW0823	region wodny Górnej Wisły	2000	obszar dorze-cza Wisły	Rzeka nizinna piaszczysto-gliniasta (19)	natu-ralna część wód	zły	Niezagrożona
PLRW2000162268929	Nowosiółka	GW0823	region wodny Górnej Wisły	2000	obszar dorze-cza Wisły	Potok nizinny lessowo-gliniasty (16)	silnie zmie-niona część wód	zły	Niezagrożona
PLRW200016226858	Potok Średni	GW0823	region wodny Górnej Wisły	2000	obszar dorze-cza Wisły	Potok nizinny lessowo-gliniasty (16)	natu-ralna część wód	zły	Niezagrożona
PLRW200012226856	Mlecza do Łopuszki	GW0823	region wodny Górnej Wisły	2000	obszar dorze-cza Wisły	Potok fliszowy (12)	natu-ralna część wód	zły	Niezagrożona
PLRW200016226869	Markówka	GW0823	region wodny Górnej Wisły	2000	obszar dorze-cza Wisły	Potok nizinny lessowo-gliniasty (16)	natu-ralna część wód	zły	niezagrożona
PLRW200016226888	Pantalówka	GW0823	region wodny Górnej Wisły	2000	obszar dorze-cza Wisły	Potok nizinny lessowo-gliniasty (16)	natu-ralna część wód	zły	Niezagrożona

Zidentyfikowane oddziaływania na wody powierzchniowe i podziemne.

Wpływ planowanych inwestycji polegających na budowie kanalizacji wodociągów, ujęć wody na wody podziemne wiązał się będzie przede wszystkim z okresem jego budowy, podczas którego niezbędne będzie prowadzenie prac odwodnieniowych na odcinkach, na których zostanie stwierdzony wysoki poziom zwierciadła wody podziemnej. Każdorazowo wykonywane prace odwodnieniowe będą miały krótkotrwały charakter.

Podczas budowy zbiorników retencyjnych oddziaływanie obejmuje:

- podniesienie się zwierciadła wód gruntowych w otoczeniu zbiornika,

- wzmożenie erozji głównie liniowej oraz eworsji poniżej obiektu piętrzącego i zmniejszenie się jej powyżej. Natężenie tego procesu zależy od masy spływającej wody, wysokości zrzutu i rodzaju materiału budującego dno rzeki i jej brzegi.
- eutrofizację,
- rozwój planktonu.

Oddziaływanie związane z budową i eksploatacją autostrady A4 i obwodnicy Przeworska:

- możliwość zanieczyszczenia wód podziemnych i powierzchniowych zanieczyszczonymi wodami opadowymi z powierzchni drogi oraz ściekami z MOP.

Planowane prace ziemne, szczególnie na terenach, gdzie poziom wód gruntowych występuje blisko powierzchni terenu, mogą spowodować naruszenie poziomów wodonośnych oraz możliwość ich zanieczyszczenia.

Poprawa jakości powietrza:

Przedsięwzięcia w zakresie ochrony powietrza mają prowadzić do ograniczenia emisji zanieczyszczeń do atmosfery m.in. poprzez eliminację wykorzystania paliw konwencjonalnych w kotłowniach lokalnych i gospodarstwach domowych czy stosowanie urządzeń do oczyszczania spalin i wykorzystywanie nowoczesnych technologii w zakładach przemysłowych. Działania takie pozwolą na wyeliminowanie zagrożenia dla zdrowia ludzi i ograniczą niszczenie fasad budynków w tym także zabytkowych, co związane jest z zanieczyszczeniem powietrza. Ważnym elementem jest również zwiększanie świadomości ekologicznej w zakresie szkodliwości spalania opadów w kotłowniach lokalnych. Działania termo modernizacyjne powodują zmniejszenie zużycia paliw i tym samym ograniczenie emisji zanieczyszczeń do powietrza.

W tym zakresie do inwestycji o najbardziej znaczącym negatywnym oddziaływaniu na środowisko należą drogi. Zidentyfikowano znaczące oddziaływania o charakterze lokalnym, związane z zaburzeniem stosunków wodnych (melioracja, budowa systemów odwadniających), przekształceniami powierzchni ziemi, degradacją krajobrazu oraz hałasem. Emisja substancji z silników pojazdów jest znaczna i oddziałuje na stan czystości powietrza szczególnie w najbliższym otoczeniu dróg, jednak ich wpływ maleje wraz z odległością. Oprócz tego, zarówno podczas budowy jak i eksploatacji, istnieje wysokie ryzyko znacznej fragmentacji przestrzeni, czego jednym z elementów może być przerwanie szlaków migracyjnych zwierząt. Fragmentacja przestrzeni przyrodniczej wiąże się także z niekorzystnymi skutkami m. in. dla ochrony siedlisk i gatunków, ochrony lasów i gospodarki wodnej. Na etapie samej eksploatacji dróg przewiduje się wystąpienie zmian mikroklimatu, degradację krajobrazu oraz emisję zanieczyszczeń do atmosfery (spaliny samochodowe, ścieranie nawierzchni itp.) Ponadto w bezpośrednim sąsiedztwie drogi mogą wystąpić zmiany w ekosystemach co jest spowodowane zanieczyszczeniami gleb i wód. Gdzie głównym źródłem zanieczyszczeń są spływy z drogi substancji chemicznych stosowanych przy ich utrzymaniu, ścieki wytwarzane w obiektach obsługi pasażerów, wycieki z pojazdów, a także wytwarzane odpady (remonty dróg, ale też ich eksploatacja, np. zmiotki z oczyszczania ulic, odpady z koszy przy miejscach postojowych, lecz także „dzikie śmietniki” oraz odpady powstałe w wyniku zdarzeń losowych, w tym wypadków i kolizji drogowych). Zajęcie terenów, zmiany zagospodarowania, fragmentacja ekosystemów i większych kompleksów przyrodniczych oraz wylesienia są także związane z rozbudową i modernizacją infrastruktury transportowej. Poprawa parametrów istniejących tras komunikacyjnych spowoduje wzrost natężenia ruchu, któremu towarzyszy wzrost emisji spalin i hałasu. Skala bezpośredniego oddziaływania na środowisko inwestycji drogowych jest na ogół lokalna, ograniczona do pasa przyległego terenu; jednak poprowadzenie nowej drogi

przez obszary niezurbanizowane może mieć skutki o szerszym zasięgu (np. zakłócenie swobody migracji dzikich zwierząt, niszczenie obszarów cennych przyrodniczo). Zasięg oddziaływania pośredniego inwestycji drogowych może być większy: nowa lub w istotnym stopniu zmodernizowana droga może stanowić argument przy wyborze lokalizacji innej inwestycji. Rozwój powiązań transportowych sprzyjać będzie rozrastaniu się terenów zurbanizowanych, a także zwiększonej presji na tereny przyrodniczo cenne w związku z łatwiejszą dostępnością do nich. z drugiej jednak strony infrastruktura drogowa (dostępność komunikacyjna) podnosi atrakcyjność gospodarczą regionu co przekłada się na tworzenie nowych miejsc pracy. Korzystnym środowiskowo efektem budowy obwodnic dla miast będzie wyprowadzenie części ruchu samochodowego (głównie tranzytu) z centrów, co przyczyni się do poprawy bezpieczeństwa ruchu drogowego oraz w dłuższej perspektywie czasowej do złagodzenia problemów związanych z emisjami zanieczyszczeń atmosferycznych i poziomem hałasu komunikacyjnego. Poprawa infrastruktury transportowej powoduje poprawę płynności ruchu, przyspieszenie przejazdów, co wiąże się także ze zmniejszeniem emisji spalin i oszczędnością w zużyciu paliw. Rozwój infrastruktury transportowej ma także wpływ na dziedzictwo kulturowe w tym zabytki. Korzystnym dla środowiska działaniem jest wykorzystanie gazu ziemnego, ponieważ przy jego spalaniu nie powstają odpady oraz ograniczona jest emisja zanieczyszczeń gazowych. Szczególne znaczenie ma rozbudowa sieci gazowej w miastach gdzie w ten sposób ogranicza się emisję szkodliwych gazów z indywidualnych palenisk domowych. Gaz pozwala także na osiągnięcie większej sprawności urządzeń energetycznych i na lepsze dopasowanie podaży energii do chwilowego zapotrzebowania. Inwestycje zmierzające w tym kierunku mogą ingerować w środowisko wodno-gruntowe na etapie budowy nowych linii. Te oddziaływania mogą mieć charakter przejściowy.

Tab.7.Potencjalne oddziaływania na środowisko w ramach poprawy jakości powietrza.

Zadanie	Powietrze	Hałas	Wody	Przyroda	Gleby	Krajobraz	Zabytki	Zdrowie ludzi
Renowacja dróg powiatowych wraz z odnowa pasa drogowego	+	+	+	0	0	0	0	0
Termomodernizacja obiektów zarządzanych przez powiat	+	0	0	0	0	0	0	0
Modernizacja taboru komunikacji autobusowej	+	+	0	0	0	0	0	0
Tworzenie warunków do rozwoju komunikacji zbiorowej oraz budowa ścieżek rowerowych przy ciągach komunikacyjnych, optymalizacja prędkości ruchu na obszarach zabudowanych	+	+	0	0	0	0	0	0
Kontynuacja procesu ograniczenia emisji zanieczyszczeń z istniejących	+	0	0	0	0	0	0	+

miejskich i zakładowych kotłowni (głównie węglowych), poprzez zmianę technologii, podłączenie do sieci ciepłowniczej bądź budowę instalacji zabezpieczającej środowisko przed zanieczyszczeniem								
Stosowanie odpowiednich zapisów, umożliwiających ograniczenie emisji pyłów PM10 i PM2,5 oraz B(a)P, w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego	+	0	0	0	0	0	0	+
Ograniczenie emisji zanieczyszczeń technologicznych	+	0	0	0	0	0	0	+
Podejmowanie przedsięwzięć dotyczących usuwania azbestu z obiektów i instalacji budowlanych.	+	0	0	0	0	0	0	+

+ oddziaływanie pozytywne

- oddziaływanie negatywne

0 – brak oddziaływania

Ochrona przed hałasem:

Zadania zaproponowane w ramach ochrony przed hałasem mają na celu ograniczenie emisji hałasu komunikacyjnego i jego negatywnego oddziaływania na człowieka oraz budynki w tym zabytki. W tym kontekście należy wskazać, że wszelkiego rodzaju inwestycje zwiększające płynność ruchu, zwłaszcza na obszarach zwartej zabudowy, a także wyprowadzające ruch tranzytowy z centrów miast przyczyniają do istotnego zmniejszenia ryzyka zdrowotnego powodowanego przez hałas. Korzystne jest to także dla budynków, ponieważ zmniejszają się drgania i wibracje, które mogą powodować ich uszkodzenie. Ograniczenie emisji hałasu komunikacyjnego można uzyskać poprzez poprawę stanu nawierzchni drogi, a także poprawę płynności ruchu uzyskaną poprzez takie zabiegi, jak: poszerzenie drogi, wydzielenie pasów do skrętu w rejonie skrzyżowań, budowa zatok w rejonie przystanków komunikacji, budowa przestrzeni parkingowych, zmiana geometrii łuków, zmiana geometrii skrzyżowań w tym budowa skrzyżowań wielopoziomowych i inne działania o podobnym charakterze. Obwodnice oraz autostrady przenoszą ruch poza obszary zabudowane, co znacznie sprzyja ograniczeniu emisji hałasu komunikacyjnego w obszarach zabudowy mieszkaniowej. Jednak korzystne efekty w tym zakresie mogą być jednocześnie niwelowane, jeżeli wzrostowi płynności ruchu towarzyszy jednocześnie wzrost jego natężenia. Znaczne ograniczenie hałasu komunikacyjnego można uzyskać poprzez rozwój transportu zbiorowego.

Tab.8. Potencjalne oddziaływania na środowisko w ramach ochrony przed hałasem.

Zadanie	Powie- trze	Hałas	Wody	Przyroda	Gleby	Krajo- braz	Zabytki	Zdro- wie ludzi
Modernizacja dróg powiatowych	+	+	0	0	0	-/0	0	+
Ograniczenie emisji hałasu poprzez inwestycje dotyczące budowy i modernizacji infrastruktury drogowej (głównie: modernizacja dróg krajowych, wojewódzkich i gminnych, prowadzenie nasadzeń i odnowy zieleni ochronnej wzdłuż dróg)	+	+	0	0	0	0	0	+
Modernizacja i rozwój środków transportu zbiorowego	+	+	0	0	0	0	0	0
Wyznaczanie obszarów „cichych”	0	+	0	0	0	0	0	+
Budowa obwodnicy Przeworska w ciągu drogi krajowej nr 4	+	+	0/-	0/-	0/-	0	0	0
Budowa autostrady A4 Rzeszów – Jarosław na odcinku węzeł Rzeszów wschód – węzeł Wierzbna od km 581+250 do km 622+450	+	+	0/-	0/-	0/-	0	0	0

+ oddziaływanie pozytywne

- oddziaływanie negatywne

0 – brak oddziaływania

Oddziaływanie pól elektromagnetycznych:

Zagrożenie promieniowaniem elektromagnetycznym występuje przede wszystkim w bezpośrednim otoczeniu jego źródła, takie jak stacje elektroenergetyczne, linie elektroenergetyczne, stacje telefonii komórkowej, stacje radiowo-telewizyjne, stacje radiolokacji i radionawigacji. Dlatego aby ograniczyć negatywne oddziaływanie promieniowania elektromagnetycznego na ludzi i środowisko konieczne jest prowadzenie monitoringu jego natężenia, a także zidentyfikowanie obszarów narażenia na to promieniowanie. Ze względu na występowanie tego promieniowania konieczne jest, więc wyznaczanie obszarów bez zabudowy i uwzględnianie takich obszarów, i wynikających z tego ograniczeń, w planach zagospodarowania przestrzennego i decyzjach lokalizacyjnych. W ramach tego celu realizowane będą zadania, które umożliwią ograniczenie narażenia organizmów na promieniowanie elektromagnetyczne.

Tab.9. Potencjalne oddziaływania na środowisko w ramach ochrony przed promieniowaniem elektromagnetycznym.

Zadanie	Powietrze	Hałas	Wody	Przyroda	Gleby	Krajobraz	Zabytki	Zdrowie ludzi
Współpraca ze służbami kontrolno pomiarowymi obiektów emitujących pola elektromagnetyczne	0	0	0	0	0	0	0	+
Modernizacja istniejących sieci elektroenergetycznych stacji transformatorowych	0	0	0	0	0	0	0	+
Rozwój systemu monitoringu pól elektromagnetycznych i prowadzenie bazy danych	0	0	0	0	0	0	0	+

+ oddziaływanie pozytywne

- oddziaływanie negatywne

0 – brak oddziaływania

Zapobieganie zagrożeniom środowiska:

Wszelkie działania mające na celu ograniczanie i zwalczanie skutków zagrożeń naturalnych oraz przeciwdziałanie skutkom poważnych awarii przemysłowych, wypadkom związanym z przewozem substancji niebezpiecznych są bardzo korzystne dla środowiska i zdrowia człowieka. W Programie zwrócono szczególną uwagę na zagrożenie powodziowe. Jednym z kierunków działań, mających na celu ograniczenie ryzyka jest budowa obiektów retencji oraz innych urządzeń melioracji wodnych. Modernizacja infrastruktury przeciwpowodziowej obejmuje wały przeciwpowodziowe w gminach Sieniawa i Tryńcza.

Tab.10. Potencjalne oddziaływania na środowisko w ramach zapobiegania zagrożeniom środowiska.

Zadanie	Powietrze	Hałas	Wody	Przyroda	Gleby	Krajobraz	Zabytki	Zdrowie ludzi
Sporządzenie powiatowych planów zarządzania kryzysowego	0	0	+	+	+	+	0	+
Opracowanie procedur określania bezpiecznych tras przewozu substancji niebezpiecznych na terenie miast	+	0	0	0	0	0	0	+
Doposażenie w sprzęt jednostek Straży Pożarnej	+	0	+	0	0	0	0	+
Kontrola przestrzegania europejskiej umowy „ADR” o przewozie	0	0	0	0	0	0	0	+

substancji i materiałów niebezpiecznych								
Rozpowszechnianie informacji na temat poważnych awarii w sposób podnoszący świadomość ekologiczną społeczeństwa	0	0	0	0	0	0	0	+
Podejmowanie przedsięwzięć w zakresie ochrony przeciwpożarowej i ratownictwa	+	0	0	0	0	0	0	+
Upowszechnienie Kodeksu Dobrej Praktyki Rolniczej w zakresie prawidłowego stosowania nawozów	0	0	+	0	+	0	0	+
Wprowadzanie w planach zagospodarowania przestrzennego w zapisach dotyczących rejonów osuwiskowych warunków wynikających z badań geologiczno-inżynierskich	0	0	+	0	+	0	0	+
Modernizacja zbiorników wodnych stanowiących obiekty małej retencji	0	0	0/-	0	0	0	0	+
Realizacja nowych inwestycji w zakresie infrastruktury przeciwpowodziowej	0	0	0/-	0	0	0	0	+

+ oddziaływanie pozytywne

- oddziaływanie negatywne

0 – brak oddziaływania

Zrównoważone wykorzystanie energii, pozyskanie energii ze źródeł odnawialnych.

Ograniczenie wpływu na środowisko można uzyskać także poprzez wzrost efektywności i wykorzystywania surowców i zasobów wodnych w przemyśle, co zmniejsza emisje do środowiska. Wszelkie działania na rzecz ograniczenia całkowitej ilości zużywanej energii i surowców przyczyniają się do wolniejszego zużywania nieodnawialnych zasobów i ograniczania presji na środowisko. Realizowane to będzie poprzez wzrost udziału energii z odnawialnych źródeł. Różnorodność postaci energii odnawialnej przekłada się na różnorodność oddziaływań na środowisko. Generalnie, poza wykorzystaniem biomasy, zaletą energii odnawialnej jest eliminacja wytwarzania odpadów, ścieków i emisji do powietrza na etapie eksploatacji systemu. Oddziaływanie na środowisko właściwe dla rodzaju prowadzonych prac wystąpi na etapie wykonania obiektów i urządzeń inwestycji energetycznej (prace ziemne, generowanie hałasu i inne). Wykorzystanie energii wiatrowej wiąże się z trwałymi zmianami walorów estetycznych krajobrazu i stwarza zagrożenie dla ptaków, stąd należy na to zwrócić szczególną uwagę podczas wyboru lokalizacji. Znaczącym źródłem hałasu są też farmy wiatrowe. Inwestycje hydroenergetyczne mogą znacząco oddziaływać

na środowisko poprzez zajęcie terenu podczas piętrzenia wód, zmieniać lokalne warunki wodne i siedliskowe, a przez to wpływać na warunki życia roślin i zwierząt.

Tab.11. Potencjalne oddziaływania na środowisko w ramach racjonalnego zużycia wody i pozyskiwania energii ze źródeł odnawialnych.

Zadanie	Powie- trze	Hałas	Wo- dy	Przyro- da	Gle- by	Krajo- braz	Za- bytki	Zdro- wie ludzi
Budowa zbiorników retencyjnych	0	0/- (oddziały- wanie chwi- lowe)	+/-	-	0	0	0	+
Wprowadzanie wodoszczędnych technologii w przemyśle	0	0	+	0	0	0	0	+
Eliminowanie poboru wód podziemnych na cele przemysłowe	0	0	+	0	0	0	0	+
Kontrola poboru wody dla celów bytowych i rolniczych	0	0	+	0	0	0	0	0
Opracowanie i wdrożenie zintegrowanego systemu informacyjnego o sposobie gospodarowania wodami oraz wynikach monitoringu wód powierzchniowych i podziemnych	0	0	+	0	0	0	0	0
Weryfikacja pozwoleń wodnoprawnych na pobór wód	0	0	+	+	0	0	0	0
Termomodernizacja obiektów zarządzanych przez powiat	+	0	0	0	0	0	0	+
Prowadzenie działań na rzecz poprawy efektywności ogrzewania poprzez „termomodernizacje” obiektów	+	0	0	0	0	0	+	+
Wymiana, źródeł energii cieplnej zasilanych paliwem nieodnawialnym na urządzenia, o mniejszym stopniu negatywnego	+	0	0	0	0	0	0	+

oddziaływania na środowisko								
Podejmowanie działań celem wykorzystania, do celów bytowych i gospodarczych, alternatywnych źródeł energii.	+	0	0	-	0	-	0	0
Modernizacja i rozbudowa sieci elektroenergetycznych i gazowych	+	0	0	0	0	0	0	+
Budowa farm wiatrowych w gminach Przeworsk, Kańczuga, Gać.	+	-	0	-	+	-	0	0

+ oddziaływanie pozytywne

- oddziaływanie negatywne

0 – brak oddziaływania

Gospodarowanie odpadami.

Generalne założenia programu są proekologiczne, ale w trakcie realizacji zaplanowanych przedsięwzięć mogą wystąpić nowe, szczególne oddziaływania na środowisko. Najważniejszym zagrożeniem dla środowiska będzie nieterminowe realizowanie zapisanych w nim działań. Dotyczy to przede wszystkim realizacji zadań w zakresie zbierania odpadów oraz inwentaryzacji budynków z azbestem.

Negatywny wpływ na krajobraz dotyczy przede wszystkim dzikich wysypisk odpadów. Źródłem zanieczyszczenia powietrza są składowiska odpadów i kompostownie. Podczas rozkładu materiału organicznego następuje emisja związków metanu, dwutlenku węgla, azotu, wodoru, tlenu, siarkowodoru, tlenku węgla i amoniaku.

Tab.12. Potencjalne oddziaływania na środowisko w ramach gospodarowania odpadami.

Zadanie	Powietrze	Hałas	Wody	Przyroda	Gleby	Krajobraz	Zabytki	Zdrowie ludzi
Wspieranie działań w zakresie rozwoju selektywnego zbierania odpadów	+	0	+	+	+	+	0	+
Wspieranie działań na rzecz eliminacji dzikich wysypisk odpadów	+	0	+	+	+	+	0	+
Inwentaryzacja budynków i urządzeń zawierających azbest	+	0	0	0	0	+	0	+

+ oddziaływanie pozytywne

- oddziaływanie negatywne

0 – brak oddziaływania

8. Rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru.

Do przedsięwzięć realizowanych w ramach Programu Ochrony Środowiska, które mogą negatywnie oddziaływać na środowisko należą przede wszystkim na etapie budowy inwestycje w zakresie infrastruktury komunalnej: kanalizacja, oczyszczalnie ścieków, zbiorniki retencyjne a także drogi w fazie realizacji i eksploatacji. Ponadto w ramach oddziaływania należy zwrócić uwagę na instalacje związane z wykorzystaniem energii odnawialnej. Negatywne oddziaływanie wymienionych inwestycji na środowisko można ograniczyć do racjonalnego poziomu poprzez dobrze przemyślany wybór lokalizacji, ponieważ skala wywoływanych przez nie przekształceń środowiska zależeć będzie w znacznym stopniu od lokalnych uwarunkowań. Ponadto prawidłowy projekt, uwzględniający potrzeby ochrony środowiska zarówno na etapie budowy, jak i w fazie eksploatacji inwestycji pozwoli także ograniczyć te oddziaływania.

Do ogólnych działań ograniczających oddziaływanie należą:

- w czasie realizacji inwestycji prawidłowe zabezpieczenie techniczne sprzętu i placu budowy, w tym zwłaszcza w miejscach styku z ekosystemami szczególnie wrażliwymi na zmiany warunków siedliskowych,
- stosowanie odpowiednich technologii, materiałów i rozwiązań konstrukcyjnych,
- dostosowanie terminów prac do terminów rozrodu zwierząt,
- maskowanie elementów dysharmonijnych dla krajobrazu.

Realizacja infrastruktury transportu drogowego nie może zagrażać trwałości układów przyrodniczych i ciągłości funkcjonowania środowiska przyrodniczego. Realizując inwestycje drogowe należy ograniczać presję na tereny wrażliwe, unikać tworzenia barier dla funkcjonowania przyrody. Istotne jest zachowanie drożności korytarzy ekologicznych oraz utrzymanie głównych szlaków migracji zwierząt. Zapewnienie przepustów lub kładek dla zwierząt w poprzek drogi, pozwoli utrzymać te szlaki migracyjne. Aby ograniczyć oddziaływanie drogi jako źródła emisji hałasu i spalin należy w projekcie uwzględnić możliwość budowy ekranów akustycznych oraz takie rozwiązania, które poprawią płynność ruchu np. wydzielenie pasa awaryjnego, wydzielenie pasów do skrętu w rejonie skrzyżowań, budowa zatok w rejonie przystanków komunikacji, budowa przestrzeni parkingowych, odpowiednia geometria łuków, budowa skrzyżowań wielopoziomowych. Ponadto nasadzenia wzdłuż drogi mogą ograniczyć rozprzestrzenianie się zanieczyszczeń.

W przypadku, gdy całkowite uniknięcie danego oddziaływania jest niemożliwe i istnieje niebezpieczeństwo nieodwracalnego zniszczenia szczególnie cennych elementów przyrody, konieczne jest podjęcie odpowiednio wcześniej działań kompensacyjnych. Należy m.in. zapewnić odtworzenie zniszczonych siedlisk w miejscach zastępczych, sztuczne zasilanie osłabionych populacji, tworzenie alternatywnych połączeń przyrodniczych i różnorodnych tras migracji zwierząt.

Mając na uwadze duży zasięg oraz w większości przypadków nieodwracalny charakter przekształceń środowiska podczas realizacji analizowanych inwestycji, zaleca się dokładne rozważanie lokalizacji inwestycji a także zastosowanie przyjaznych dla środowiska oraz wysokiej klasy rozwiązań technicznych.

Na terenie Powiatu Przeworskiego znajduje się sieć obszarów NATURA 2000, obejmująca teren gmin Sieniawa, Tryńcza, Adamówka, Przeworsk, Jawornik Polski, Kańczuga. Niezbędne wykonywane inwestycje tych rejonach należy dostosować do okresu lęgowego ptaków. Realizacja inwestycji mogących znacząco oddziaływać na środowisko jest możliwa na tych obszarach, jeżeli

przemawiają za tym konieczne wymogi nadrzędnego interesu publicznego, w tym wymogi o charakterze społecznym lub gospodarczym i wobec braku rozwiązań alternatywnych. Należy przy tym zapewnić wykonanie kompensacji przyrodniczej niezbędnej do zapewnienia spójności i właściwego funkcjonowania sieci.

Na odcinku Rzeszów – Przeworsk planowana do realizacji autostrada przecina dwukrotnie projektowany specjalny obszar ochrony siedlisk Natura 2000: „Dolny San i Wisłok” pltmp211. Niekorzystnym zjawiskiem, jakie może wystąpić na obszarach Natura 2000 i w bezpośrednim ich sąsiedztwie na etapie budowy, jest tworzenie czasowych barier ograniczających przemieszczanie się zwierząt wzdłuż koryta rzek Wisłok i San. Ponadto może nastąpić zanieczyszczenie i okresowe zmętnienie wody materiałami używanymi podczas prac budowlanych. W celu wyeliminowania negatywnego wpływu na gatunki i siedliska, dla których utworzono obszar sieci Natura 2000 planowana jest budowa mostu nad całą szerokością obszaru Natura 2000 z podporami umiejscowionymi poza obszarem Natura 2000. Mając na uwadze powyższe można stwierdzić, że dzięki temu rozwiązaniu wyeliminowana zostanie większość możliwych przy tego typu inwestycjach oddziaływań (m. in. bezpośrednio zniszczenie lub uszczuplenie siedlisk przyrodniczych lub siedlisk gatunków, efekt barierowy inwestycji, lokalne przekształcenia koryta rzeki). Podczas trwania prac budowlanych wody rzeki Wisłok oraz rzeki Sanu zostaną zabezpieczone przed możliwością przedostania się do nich materiałów używanych podczas budowy np. poprzez stosowanie pomostów roboczych i podestów zabezpieczających. Zostanie przyjęta minimalna szerokość pasa robót, tak, aby zniszczeniu uległa jak najmniejsza powierzchnia roślinności wokół koryta rzeki. Prace związane z budową obiektów mostowych prowadzone będą poza okresem tarła ryb.

W związku z przebiegiem planowanego odcinka autostrady A4 przez obszar GZWP zaplanowano wykonanie szczelnego systemu odprowadzania wód z autostrady na następujących odcinkach, gdzie trasa przebiega przez tereny GZWP, oraz w miejscach, gdzie zwierciadło wód gruntowych zalega płytko pod powierzchnią terenu:

- a) od km 583+000 do km 584+500 – przebieg przez teren GZWP nr 425 - kanalizacja deszczowa,
- b) od km 599+100 do km 601+200 – przebieg przez teren GZWP nr 425 - kanalizacja deszczowa,
- c) od km 602+000 do km 602+350 – przebieg przez teren GZWP nr 425 - kanalizacja deszczowa,
- d) od km 608+700 do km 609+200 – ujęcie „Świętoniowa” - kanalizacja deszczowa,
- e) od km 612+600 do km 613+000 – przebieg przez teren GZWP nr 425 - kanalizacja deszczowa,
- f) od km 615+500 do km 616+000 – przebieg przez teren GZWP nr 425 - kanalizacja deszczowa,
- g) od km 617+340 do km 618+200 – przebieg przez teren GZWP nr 425, ujęcie „Rozbórz – Trojany” - kanalizacja deszczowa.

Ścieki sanitarne odprowadzane z Miejsc Obsługi Podróżnych oraz Obwodów Utrzymania Autostrady będą oczyszczane na miejscu. w tym celu zostaną zaprojektowane oczyszczalnie mechaniczno - biologiczne, uwzględniające oczyszczanie w separatorach ścieków zanieczyszczonych ropopochodnymi. Ścieki ze stanowiska postojowego dla pojazdów przewożących materiały niebezpieczne będą odprowadzane do szczelnego zbiornika. Ścieki komunalne będą odprowadzane kanalizacją sanitarną do biologicznej oczyszczalni ścieków. Budowa drogi z równoczesną budową systemu odprowadzania wód opadowych oraz zabudową

urządzeń oczyszczających ścieki opadowe, jak również prawidłowa ich eksploatacja, pozwoli na zachowanie odpowiednich warunków odprowadzania wód opadowych i roztopowych do odbiorników, a tym samym nie będzie negatywnie oddziaływać na wody powierzchniowe oraz środowisko gruntowo – wodne.

Działania minimalizujące związane z budową i eksploatacją zbiorników retencyjnych obejmują:

- a) ograniczenie ilości dopływających substancji biogenych przez:
 - renaturyzację koryta rzecznego, polegającą na zwiększeniu różnorodności ekologicznej doliny rzecznej,
 - tworzenie stref buforowych wzdłuż koryta rzecznego oraz linii brzegowej zbiornika,
 - uporządkowanie gospodarki ściekowej w obrębie zlewni zbiornika,
 - uporządkowanie infrastruktury turystycznej,
 - tworzenie porośniętych makrofitami polderów sedymentacyjnych,
 - trwałe zatrzymywanie fosforu w osadach dennych oraz stopienia natlenienia wód przydennych.
- b) przeciwdziałanie resuspensji osadów przez:
 - usuwanie ich z miejsc silnej kumulacji,
 - konsolidowanie przy pomocy zakorzenionej roślinności wodnej,
 - uwzględnienie roli filtracyjnej przezzasiedlające dno małże.
- c) przeciwdziałanie skutkom falowania wody i podniesienie heterogenności środowiska przez sztuczne kreowanie i utrzymywanie obszarów porośniętych makrofitami wodnymi.
- d) wstrzymanie transportu substancji niebezpiecznych przez czasę zbiornika.
- e) prowadzenie biomanipulacji, jako procesu wspomagającego rekultywację zbiornika.
 - zarybianie gatunkami drapieżnymi i usuwanie ryb planktonożernych,
 - stały monitoring gatunków zwierząt zajmujących poszczególne piętra piramidy troficznej,
 - ograniczenie rybołówstwa i wędkowania.
- f) stały monitoring składu i jakości wody.

9. Rozwiązania alternatywne do rozwiązań zawartych w projektowanym dokumencie wraz z uzasadnieniem ich wyboru oraz opis metod dokonania oceny prowadzącej do tego wyboru albo wyjaśnienie braku rozwiązań alternatywnych, w tym wskazania napotkanych trudności wynikających z niedostatków techniki lub luk we współczesnej wiedzy.

Charakter dokumentu, jakim jest Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Przeworskiego na lata 2013 – 2016 z perspektywą do roku 2020, narzuca autorom ścisły związek i zgodność z dokumentami wyższego rzędu, w szczególności zaś z Programem Ochrony Środowiska dla Województwa Podkarpackiego. W przeciwnym wypadku konsekwencją jest brak możliwości wyznaczenia alternatywnych celów oraz większości działań. Skutki środowiskowe podejmowanych działań silnie zależą od lokalnej chłonności środowiska lub od występowania w rejonie realizacji przedsięwzięcia tzw. obszarów wrażliwych, dlatego przy budowie nowych dróg, oczyszczalni ścieków, urządzeń wykorzystujących odnawialne źródła energii, zbiorników retencyjnych należy rozważać warianty alternatywne tak, aby wybrać ten, który w najmniejszym stopniu będzie negatywnie oddziaływać na środowisko. Jako warianty alternatywne przedsięwzięcia można rozważać: warianty lokalizacji, warianty konstrukcyjne i technologiczne, warianty organizacyjne czy wariant niezrealizowania inwestycji tzw. wariant „0”. Wariant „0” nie oznacza, że nic się nie zmieni, ponieważ brak realizacji inwestycji może także powodować konsekwencje środowiskowe.

W przypadku budowy oczyszczalni rozwiązania alternatywne będą obejmowały poszczególne gminy wchodzące w skład Powiatu, w zakresie wyboru pomiędzy jedną oczyszczalnią gminną a przykładowo oczyszczalniami przydomowymi. Wybór jednego rozwiązania automatycznie wyklucza drugie.

Dla większości zaproponowanych działań nie ma rozwiązań alternatywnych, ponieważ służą one poprawie jakości środowiska i zdrowia oraz warunków życia ludzi. Alternatywą jest w tym przypadku rezygnacja z powodu braków środków finansowych (co nie jest działaniem pożądanym) lub rozłożenie zaplanowanych zadań w czasie.

10. Propozycje dotyczące przewidywanych metod analiz skutków realizacji postanowień projektowanego dokumentu oraz częstotliwości jej przeprowadzania.

Projekt Programu Ochrony Środowiska zawiera zasady oceny i monitorowania efektów jego realizacji. W ramach każdego priorytetu zaproponowano wskaźniki ilościowe i jakościowe, które pozwolą określić stopień realizacji poszczególnych działań i związane z tym zmiany w środowisku. Dla każdego wskaźnika określono także źródło pozyskiwania danych do weryfikacji, co znacznie ułatwi ich uzyskanie. Ocena realizacji Programu na podstawie wyznaczonych wskaźników dokonywana będzie co dwa lata.

Zamieszczone w Programie propozycje wskaźników monitorowania jego realizacji są właściwe i pozwalają w pełni ocenić zmiany, jakie nastąpią w środowisku w wyniku jego realizacji.

11. Informacje o możliwym transgranicznym oddziaływaniu na środowisko.

Analizując zaprezentowane w Programie Ochrony Środowiska dla Powiatu Przeworskiego rozwiązania, nie przewiduje się transgranicznego oddziaływania na środowisko planowanych przedsięwzięć.

12. Streszczenie sporządzone w języku niespecjalistycznym.

Głównym celem niniejszej Prognozy oddziaływania na środowisko (zwanej dalej Prognozą) jest określenie możliwych skutków w środowisku, jakie mogą wystąpić w wyniku realizacji Programu Ochrony Środowiska (POŚ) Powiatu Przeworskiego na lata 2013-2016 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2020.

Prognoza wskazuje na możliwe negatywne skutki i formułuje zalecenia dotyczące przeciwdziałania oraz minimalizacji. Ponadto, w Prognozie zawarta została ocena stopnia i sposobu uwzględniania aspektów środowiskowych we wszystkich częściach POŚ.

Analiza celów ustanowionych w POŚ wykazała, że są zgodne i realizują cel strategiczny wyznaczony w Strategii Rozwoju Powiatu Przeworskiego oraz w Strategii Rozwoju Województwa Podkarpackiego. Ponadto wszystkie cele i kierunki działań wyznaczone w projekcie Programu realizują cele środowiskowe ujęte w międzynarodowych i krajowych dokumentach strategicznych. W Prognozie przeanalizowano możliwy wpływ wskazanych do realizacji w POŚ zadań na następujące elementy: powietrze i klimat, wody, bioróżnorodność, powierzchnia ziemi i gleba, krajobraz, dziedzictwo kulturowe, w tym zabytki, populacja oraz zdrowie ludzi.

Określono czy oddziaływanie to może mieć kierunek negatywny, pozytywny czy obojętny na poszczególne elementy. Realizacja żadnego z proponowanych priorytetów nie pociągnie za sobą transgranicznego oddziaływania na środowisko.

Większość proponowanych do realizacji przedsięwzięć w ramach POŚ ma pozytywny wpływ na środowisko i proponowanie rozwiązań alternatywnych nie ma uzasadnienia. W przypadku inwestycji, których oddziaływanie na środowisko może być negatywne należy rozważać warianty al-

ternatywne tak, aby wybrać ten, który w najmniejszym stopniu będzie niekorzystnie oddziaływać na środowisko. W przypadku, gdy POŚ nie zostanie wdrożony prowadzić to będzie do pogłębiania się problemów w zakresie ochrony środowiska, co negatywnie wpływać będzie na zdrowie mieszkańców. Przeprowadzona analiza i ocena wszystkich priorytetów POŚ pozwala na stwierdzenie, że generalnie ich realizacja spowoduje poprawę jakości środowiska, zachowanie różnorodności biologicznej oraz dziedzictwa przyrodniczo-kulturowego, a także wpłynie na ograniczanie zużycia zasobów środowiskowych.

Spis tabel:

Tab.1. Zadania do realizacji ustanowione w Programie Ochrony Środowiska dla Powiatu Przeworskiego na lata 2013-2016 oraz w perspektywie do roku 2020.....	8
Tab.2. Potencjalne oddziaływania na środowisko w ramach ochrony przyrody.	25
Tab.3. Potencjalne oddziaływania na środowisko w ramach ochrony lasów.....	26
Tab.4. Potencjalne oddziaływania na środowisko w ramach ochrony gleb i kopalin.....	28
Tab.5. Potencjalne oddziaływania na środowisko w ramach gospodarki wodno ściekowej.	30
Tab.6. Potencjalne oddziaływania na środowisko w ramach poprawy jakości powietrza.	36
Tab.7. Potencjalne oddziaływania na środowisko w ramach ochrony przed hałasem.....	38
Tab.8. Potencjalne oddziaływania na środowisko w ramach ochrony przed promieniowaniem elektromagnetycznym.....	39
Tab.9. Potencjalne oddziaływania na środowisko w ramach zapobiegania zagrożeniom środowiska.	39
Tab.10. Potencjalne oddziaływania na środowisko w ramach racjonalnego zużycia wody i pozyskiwania energii ze źródeł odnawialnych.	41
Tab.11. Potencjalne oddziaływania na środowisko w ramach gospodarowania odpadami.....	42

Spis aktów prawnych:

Dyrektywy, decyzje i rozporządzenia Unii Europejskiej:

1. Decyzja Rady 2006/26/WE z dnia 6 października 2006 r. w sprawie strategicznych wytycznych Wspólnoty dla spójności (Dz. Urz. L 291 z 21.10.2006, str.11)
2. Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2000/60/WE z dnia 23 października 2000 r. ustanawiająca ramy wspólnotowego działania w dziedzinie polityki wodnej (Dz. Urz. L 327 z 22.12.2000, str. 1, z późn. zm.)
3. Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2001/80/WE z dnia 23 października 2001 r. w sprawie ograniczenia emisji niektórych zanieczyszczeń do powietrza z dużych źródeł energetycznego spalania (Dz. Urz. L 309 z 21.11.2001, str. 1)
4. Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2002/49/WE z dnia 25 czerwca 2002 r. w sprawie oceny i zarządzania hałasem w środowisku (Dz. Urz. L 189 z 18.07.2002, str. 12)
5. Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/50/WE z dnia 21 maja 2008 r. w sprawie jakości powietrza i czystsze powietrze dla Europy (Dz. Urz. L 152 z 11.06.2008, str. 1)
6. Dyrektywa Rady 79/409/EWG z dnia 2 kwietnia 1979 r. o ochronie dziko żyjących ptaków (Dz. Urz. L 103 z 24.04.1979, str. 1, z późn. zm.)
7. Dyrektywa Rady 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 r. w sprawie ochrony siedlisk naturalnych oraz dzikiej fauny i flory (Dz. Urz. L 206 z 22.07.1992, str. 7, z późn. zm.)
8. Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady 1907/2006/WE z dnia 18 grudnia 2006 r. w sprawie rejestracji, oceny, udzielania zezwoleń i stosowanych ograniczeń w zakresie chemikaliów (Dz. Urz. L 396 z 30.12.2006, z późn. zm.)

Ustawy i rozporządzenia krajowe:

1. Konwencja Sztokholmska z dnia 22 maja 2001 r. w sprawie trwałych zanieczyszczeń organicznych (Dz. U. Z2009 r. Nr 14, poz.76)
2. Ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2008 r. Nr 199 poz. 1227 ze zm.)
3. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 12 listopada 2007 r. w sprawie zakresu i sposobu prowadzenia okresowych badań poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku (Dz. U. Nr 221 poz. 1645)
4. Traktat Akcesyjny z dnia 16 kwietnia 2003 r. (Dz.U. Z2004 r. Nr 90, poz.864)
5. Ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. Z2004 r. Nr 92, poz.880, z późn. zm.)
6. Ustawa z dnia 18 lipca 2001 r. Prawo wodne (tekst jednolity Dz. U. Z2012 r. Nr 0 poz. 145 ze zm.)
7. Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz. U. Z2008 r. Nr 25 poz.150 z późn. zm.)
8. Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. Prawo geologiczne i górnicze (Dz. U. Z2011 r. Nr 163, poz. 981)
9. Ustawa z dnia 9 stycznia 2009 r. o zmianie ustawy o substancjach i preparatach chemicznych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Z2009 r. Nr 20, poz.106 ze zm.)

10. Ustawa z dnia 13 września 1996 r, o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (tekst jednolity z 2012 r. Nr 0 poz. 391 ze zm).
11. Ustawa z dnia 14 grudnia 2012 o odpadach (tekst jednolity z 2013 r. nr 0, poz.21)

Spis pozostałych opracowań:

1. Andrzejewski R., Weigle A.: Polskie studium różnorodności biologicznej, Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej (1993)
2. Bałtycki Plan Działań, Instytut Meteorologii i Gospodarki Wodnej (2007)
3. Głowaciński Z.: Polska czerwona księga zwierząt. Kręgowce. Państwowe Wydawnictwo Rolnicze i Leśne (2001)
4. Głowaciński Z: Polska czerwona księga zwierząt. Bezkręgowce. Instytut Ochrony Przyrody PAN w Krakowie, Akademia Rolnicza im. A. Cieszkowskiego w Poznaniu, (2004)
5. Krajowy Program Oczyszczania Ścieków Komunalnych, Instytut Ochrony Środowiska, (2009)
6. Krajowy Program Zwiększania Lesistości, Ministerstwo Środowiska (2003)
7. Krajowy Plan Gospodarki Odpadami 2014 (M.P. Dz. U. Nr 101, poz.1183)
8. Narodowa Strategia Edukacji Ekologicznej, Ministerstwo Środowiska (2001)
9. Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Podkarpackiego (2002)
10. Polityka Ekologiczna Państwa na lata 2003-2006 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2007-2010 (M.P. z 2003 r. Nr 33 poz. 433), Ministerstwo Środowiska
11. Polityka Ekologiczna Państwa w latach 2009-2012 z perspektywą do roku 2016 (M.P. z 2009 r. Nr 34, poz. 501), Ministerstwo Środowiska
12. Polityka Energetyczna Państwa do 2030 r. Ministerstwo Gospodarki (M.P. z 2010 r. Nr 2, poz.11)
13. Polityka Energetyczna Polski do 2030 roku, Ministerstwo Gospodarki (2009)
14. Program Ochrony Środowiska dla Miasta Tarnobrzeg, (2004)
15. Studium Uwarunkowań i Zagospodarowania Przestrzennego Miasta Tarnobrzeg
16. Program Ochrony Środowiska dla Województwa Podkarpackiego na lata 2008-2011 z uwzględnieniem lat 2012-2015, Urząd Marszałkowski Województwa Podkarpackiego (2007)
17. Przeniosło S.: Bilans zasobów kopalin i wód podziemnych w Polsce wg stanu na 31.12.2002 r., Państwowy Instytut Geologiczny (2003)
18. Regionalny Program Operacyjny Województwa Podkarpackiego 2007-2013, Urząd Marszałkowski Województwa Mazowieckiego (2007)
19. Roczna Ocena Jakości Powietrza w województwie podkarpackim za rok 2011, Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska (2010)
20. Strategia Rozwoju Miasta Tarnobrzeg
21. Strategia Rozwoju Województwa Podkarpackiego na lata 2007-2020 (2010)
22. Trampler T. i inni: Regionalizacja przyrodniczo-leśna na podstawach ekologiczno-fizjograficznych, Państwowe Wydawnictwo Rolnicze i Leśne (1990)
23. Wortmann D., Vor Den Vision Zur Strategie: Grundelemente und Entwicklungsmuster einer Politik der Nachhaltigkeit , w: M.Sebaldt, Sustainable Development – utopie oder realistische vision, (2002)
24. Wytyczne dotyczące Zasad i Zakresu Uwzględniania Zagadnień Ochrony Środowiska w Programach Sektorowych, Ministerstwo Środowiska (2002)

Spis linków:

1. Bank Danych Regionalnych GUS www.stat.gov.pl
2. Baza danych monitoringu środowiska Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska www.wios.rzeszow.pl
3. Strona Krajowego Zarządu Gospodarki Wodnej www.kzgw.gov.pl
4. Strona Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej www.nfosigw.gov.pl
5. Strona Programu Kapitał Ludzki www.kapitalludzki.gov.pl
6. Strona Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2007-2013 www.pois.gov.pl
7. Strona Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich 2007-2013 www.prow.rolnicy.com
8. Strona sejmowa z wykazem aktów prawnych www.sejm.gov.pl
9. Strona Urzędu Marszałkowskiego Województwa Podkarpackiego www.podkarpackie.pl
10. Strona www.pl.wikipedia.com